

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการรับรู้และความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลักบ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบนำสัมภาษณ์ (Interview guides) และแบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้นำชุมชน(อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ) ผู้ประกอบการจากครัวเรือนที่มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตไม้แกะสลักจำนวนทั้งสิ้น 174 ครัวเรือน ผู้ศึกษาได้สำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองทั้งหมด และได้ นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์แบบสถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์หาค่าทางสถิติแบบร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังจะได้เสนอตามลำดับดังนี้ คือ

4.1 บริบทชุมชน

4.1.1 แหล่งผลิตไม้แกะสลักบ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่

4.1.2 ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตไม้แกะสลัก

4.1.3 กระบวนการผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวาย

4.1.4 ปัญหาอุปสรรคจากกระบวนการผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวาย

4.2 การรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการ ไม้แกะสลัก

4.3 ความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการ ไม้แกะสลักบ้านถวาย

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายและความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการ

4.1 บริบทชุมชน

4.1.1 แหล่งผลิตไม้แกะสลักบ้านถวาย ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมาของการเป็นหมู่บ้านไม้แกะสลัก

จากการสัมภาษณ์กำนันของตำบลขุนคอง/ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านถวาย คือ

นายสุวรรณ โปธิ ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2548 และข้อมูลจากเอกสารฝ่ายประชาสัมพันธ์และการท่องเที่ยวบ้านถวายที่ได้รับจากนายสุวรรณ โปธิ ได้ข้อมูลดังนี้ บ้านถวาย หมู่บ้านหัตถกรรมไม้แกะสลักถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ขึ้นชื่อที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่

รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นแหล่งกำเนิดของงานแกะสลักไม้ในจังหวัดเชียงใหม่ จนผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทั้งด้านคุณค่า และคุณภาพของสินค้า

บ้านถวายจตุรวมความหลากหลายของงานหัตถศิลป์ที่โดดเด่น เช่น งานแกะสลักไม้, งานเดินเส้น-แตงลาย, งานลงรัก-ปิดทอง, แอนติก, เครื่องเงิน, เครื่องเงิน, ผ้าทอ, เครื่องจักรสาน, และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

กว่าจะมาเป็นหมู่บ้านไม้แกะสลัก บ้านถวายได้สืบสานงานไม้แกะสลักจากรุ่นสู่รุ่น สืบเนื่องจากเมื่อปี พ.ศ. 2500 ชาวบ้านถวายซึ่งในตอนนั้นประกอบอาชีพการเกษตรกรรมได้ประสบภาวะฝนแล้งทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพตามเดิมได้ ชาวบ้านส่วนใหญ่เริ่มหางานนอกหมู่บ้าน ในจำนวนนี้ได้มีชาวบ้าน 3 ท่าน คือ พ่อหนานแดง พันธุสา, พ่อใจมา อินแก้ว และ พ่อเฮือน พันธุศาสตร์ ที่ได้เดินทางไปทำงานเป็นลูกจ้าง และเรียนแกะสลักไม้ที่ร้านน้อมศิลป์ ถนนวิไลย ประจวบคีรีขันธ์ แกะสลักไม้จนเกิดความชำนาญ และเนื่องจากทั้งสามท่านนี้เป็นผู้ที่ฝีมือจึงมีคนมาสั่งให้ทำงานไม้แกะสลักเป็นจำนวนมากจนต้องนำกลับมาทำที่บ้าน ช่วงทั้งสามได้ฝึกฝนการแกะสลักไม้ให้แก่ลูกหลานและเพื่อนบ้าน เพื่อมาช่วยงานและเป็นลูกมือ นั่นคือจุดเปลี่ยนจากการทำการเกษตรมาเป็นการแกะสลักไม้แทน นอกจากงานแกะสลักไม้ที่บ้านถวายจะหมายถึงการแกะไม้ที่เนื้อไม้เพื่อให้เห็นลวดลายและเพิ่มความสวยงามให้เนื้อไม้แล้ว ยังหมายรวมถึงการตกแต่งไม้ที่ดัดแปลงไม้ให้เป็นรูปร่างต่างๆแล้วลงด้วยสี ลงรัก หรือติดกระจกปิดทับเพื่อเลียนแบบของโบราณ

ด้วยความตั้งใจและเพียรพยายามของชาวบ้านถวายที่ต้องการพัฒนาตลาดงานไม้แกะสลักที่บ้านถวายให้เป็นที่รู้จักของชาวไทยและชาวต่างประเทศจึงมีการตั้งศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักที่บ้านถวายขึ้นสองแห่ง ได้แก่ศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย และศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายสองฝั่งคลอง ปัจจุบันสามารถกล่าวได้ว่าชาวบ้านถวายทุกครัวเรือนที่บ้านถวายล้วนมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานไม้แกะสลักทั้งสิ้น และด้วยความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์ของงานไม้แกะสลักที่บ้านถวาย งานที่ผลิตขึ้นมาจึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง หมู่บ้านถวายจึงกลายมาเป็นศูนย์กลางการผลิตไม้แกะสลักไม้ และเป็นแหล่งส่งออกที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของภาคเหนือตอนบน รวมทั้งเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

งานแกะสลักไม้บ้านถวายมีลักษณะที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์จากแหล่งอื่นกล่าวคืองานไม้ งานแกะสลักไม้ หรืองานประดิษฐ์จากไม้ของชาวบ้านถวาย ผลิตจากไม้เก่าที่ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจ เช่น รากไม้ ตอไม้ บานประตู หน้าต่าง ไม้แผ่นหลังคา ครกตำข้าว แคร่ตีข้าว รางน้ำ รางข้าวหมู รวมถึงไม้เนื้ออ่อน เช่น ไม้มะม่วง ไม้ฉำฉา ไม้กระท้อน เป็นต้น นำมาออกแบบประดิษฐ์คิดค้นทั้งแกะสลักเป็นรูปเทวดา รูปคน พระพุทธรูป หรือสัตว์ในวรรณคดี รวมถึงการนำส่วนต่างๆ

ของไม้มาประกอบกันเป็นเฟอร์นิเจอร์ตลอดจนการวาดภาพลงบนแผ่นไม้ การแต่งเส้นดินสอย และการประดับตกแต่งลวดลายลงบนไม้ ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นการผลิตจากมือของชาวบ้าน และนำออกจำหน่ายในร้านค้าบริเวณหมู่บ้านถวายเป็นที่นั้น บ้านถวายยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้านล้านนา เป็นจุดหมายปลายทางของผู้คนที่มีโอกาสได้มาเที่ยว บ้านถวายยังเป็นหมู่บ้านตัวอย่างชุมชนหัตถกรรม และชุมชนเข้มแข็ง มีการติดต่อของศึกษาดูงานจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่เป็นประจำและต่อเนื่อง ย่อมเป็นการรับประกันถึงความเป็นเอกลักษณ์และความมีชื่อเสียงของงานไม้ได้เป็นอย่างดี

การพัฒนาพื้นที่ในระยะแรกประมาณปี พ.ศ. 2535 ยังไม่มีงบประมาณจากหน่วยงานใดเข้ามาสนับสนุนคือต้องเริ่มต้นจากศูนย์ ดังนั้นจำเป็นที่ชาวบ้านจะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือตัวเองเพื่อพัฒนาพื้นที่ ขยายจนเป็นพื้นที่ค้าขายดังที่เป็นเช่นในปัจจุบัน นอกจากการจัดตั้งพื้นที่ทำการค้าแล้ว การพัฒนาหมู่บ้านในส่วนต่างๆก็ยังคงมีการทำอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งจะได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี เช่น การขยายพื้นที่ถนน การพัฒนาพื้นที่ส่วนอื่นๆในบริเวณหมู่บ้าน การจัดหาไฟฟ้าแสงสว่าง การพัฒนาวัด การจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ที่หมู่บ้านถวายมีการจัดตั้งกรรมกร้านค้า กรรมกรตัวแทนชาวบ้านขึ้นมาบริหารจัดการกันเอง โดยการจัดเก็บเงินจากสมาชิกร้านค้าในศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง เพื่อใช้ในการบริหารร้านค้าและหมู่บ้าน เงินก้อนนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาซึ่งเป็นเงินสำรองที่นำมาใช้จ่ายกับงานสาธารณะในหมู่บ้านได้อย่างทันท่วงที ช่วยให้งานพัฒนาหมู่บ้านและการให้ความช่วยเหลือกันเองในกลุ่มของชาวบ้านเป็นไปได้โดยสะดวกและรวดเร็วสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

รัฐบาลยุคนั้นโดยอดีตท่านนายกรัฐมนตรีชาติชาย ชุณหะวัณ ได้อนุมัติงบประมาณจำนวน 2 ล้านบาทเพื่อมาสร้างเป็นศูนย์ฝึกออาชีพให้ชาวบ้านได้ค้าขายกันตรงนั้น ต่อมาได้รับความนิยมเริ่มมีการขยายตัวมากขึ้น และได้รับความสนใจจากพ่อค้าทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน มีผู้มาจับจองเป็นเจ้าของร้านค้ามากมาย ราคาจึงสูงขึ้นมาก ดังนั้นในปี พ.ศ. 2535 ผู้นำหมู่บ้านเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการขยายตลาดมาที่บริเวณสองฝั่งคลอง เพื่อให้ชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่งได้มีโอกาสเป็นเจ้าของร้าน และในปี พ.ศ. 2535 ชาวบ้านถวายจึงเริ่มใช้พื้นที่บริเวณศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลองที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลางหมู่บ้านจัดงานประจำปีขึ้น และจัดติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

การจัดงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายในแต่ละปี กรรมการจัดงานได้เชิญผู้บริหารระดับสูงมาเป็นประธานในการเปิดงานเป็นประจำทุกปี ตัวอย่างเช่น รัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด และนักการเมืองที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง จนมาถึงการจัดงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย ครั้งที่ 12 ประจำปี พ.ศ. 2544 ได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในตอนนั้นคือ นายประวิทย์ ศรีโสภณ มาเป็นประธานในการเปิดงาน ผู้ว่าราชการมีแนวคิดที่ว่า ร้านค้าใน

บริเวณศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็นสองฝั่งคลองที่ใช้เป็นสถานที่เปิดงานยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร ดังนั้นจึงได้มอบหมายให้กรมการสถาปนิกล้านนา สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ออกแบบพัฒนาด้านภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสม โดยเน้นเอกลักษณ์ล้านนาให้เข้ากับงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักของชุมชนบ้านถวาย กรมการสถาปนิกล้านนา สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์จึงได้จัดทำโครงการจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาด้านกายภาพของชุมชนหมู่บ้านหัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้งบประมาณในการลงทุนประมาณ 26 ล้านบาท ซึ่งโครงการดังกล่าวองค์กรบริหารส่วนตำบลขุนคองได้นำเสนอให้กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการดังกล่าวต่อไป

หัตถศิลป์ที่ขึ้นชื่อของบ้านถวาย

1. งานแกะสลักไม้ ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของบ้านถวายและจังหวัดเชียงใหม่
2. งานเทคนิคสีเนื้อไม้ เป็นงานที่โชว์ให้เห็นถึงความสวยงามของเนื้อไม้ตามธรรมชาติ
3. งานเทคนิคสีแตกลายงา เป็นงานที่ตั้งใจให้สีเกิดการแตกแยกตัวเพื่อให้ดูคล้ายของเก่าหรือของโบราณ
4. งานแอนติค เป็นงานที่ทำขึ้นโดยใช้เทคนิคสีต่างๆทำเลียนแบบของเก่าหรือของโบราณ

จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ และชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านถวาย ส่วนใหญ่กล่าวว่า บ้านถวายเป็นหมู่บ้านดั้งเดิมของจังหวัดเชียงใหม่ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาและหัตถกรรม จนกระทั่งปี พ.ศ. 2518 มีชาวบ้านจำนวน 7 คนในหมู่บ้านเดินทางไปทำงานแกะสลักที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพราะรายได้จากการทำงานไม่แน่นอนเนื่องจากต้องอาศัยสภาพดินฟ้าอากาศ ต่อมา มีชาวบ้านจากหมู่บ้านถวายเดินทางไปทำงานแกะสลักเพิ่มในเมืองอีกหลายคนเพราะชาวบ้านมักจะชวนกันไปหารายได้ที่ดีกว่าการทำนา ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ชาวบ้านบางคนในหมู่บ้านได้นำงานไม้แกะสลักกลับมาทำที่บ้านด้วยและได้ถ่ายทอดความรู้การผลิตให้กับคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านจนอาชีพการทำไม้แกะสลักกลายเป็นอาชีพหลักแทนการทำนา ร้านที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ไปรับจ้างในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คือร้านน้อมศิลป์ ถนนวัวลายในปี พ.ศ. 2523 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ได้เข้าไปส่งเสริมการผลิต การตลาด ให้คำปรึกษาด้านการจัดการจนชาวบ้านสามารถขยายกิจการได้อย่างรวดเร็ว มีการนำผลิตภัณฑ์ไปหาตลาดในต่างจังหวัด ต่อมา มีการพัฒนาแหล่งผลิตเป็นศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายและศูนย์หัตถกรรมสองฝั่งคลองบ้านถวายในปี พ.ศ. 2530 จนกลายเป็นภูมิปัญญาและอาชีพของชาวบ้านถวายในที่สุด อีกทั้งภาครัฐบาลได้เปิดเป็นตลาดเสรีและส่งเสริมสนับสนุนให้ที่แห่งนี้กลายเป็นแหล่งผลิตไม้แกะสลักที่ใหญ่ที่สุด

ในภาคเหนือจนเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สังเกตได้จากในทุกๆวันจะมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมและจับจ่ายใช้สอยสินค้าเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในวันเสาร์และวันอาทิตย์จะมีทั้งคนไทย ชาวยุโรป และชาวญี่ปุ่นมาสั่งซื้อและเยี่ยมชมขั้นตอนการผลิตสินค้า เพราะแต่ละร้านจะมีการนำสินค้ามานั่งทำหน้าร้านของตนเอง โดยเฉพาะร้านที่ตั้งอยู่ในบริเวณริมสองฝั่งคลอง โดยบางร้านก็จะมานั่งผลิตกันในบริเวณชุมชนเรือนไทยที่ทางราชการได้มาสร้างไว้ให้ ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2541 ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำรัฐบาลจึงช่วยส่งเสริมการส่งออกสินค้าหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายให้มากขึ้นโดยหาตลาดนอกประเทศและจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP)ของทางรัฐบาลที่ให้ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักบ้านถวายได้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ดีเด่นของจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งในปัจจุบันแหล่งผลิตแห่งนี้ยังได้ถูกส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกด้วย ซึ่งลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวาย คือ การทำชิ้นงานให้มีลักษณะเป็นแบบของโบราณหรือเป็นลายไทย ส่วนผู้ที่มาเป็นแรงงานส่วนใหญ่จะมีทั้งวันเด็ก วัยหนุ่มสาว ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ แต่บางคนก็ยังคงทำอาชีพการเกษตรอยู่ โดยอาจจะเป็นเจ้าของกิจการเอง คือเป็นทั้งเจ้าของร้านและเป็นทั้งแรงงานผู้ผลิต หรืออาจจะรับงานจากร้านอื่นมาทำต่อที่บ้านของตนเอง เป็นทั้งอุตสาหกรรมในครอบครัวหรืออาจจะเป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อการค้าอย่างจริงจัง โดยในช่วงแรกๆสินค้าจะผลิตเพียงไม่กี่ชนิดโดยจะเริ่มจากการนำไม้ที่เหลือใช้มาปรับปรุง ดัดแปลง พัฒนารูปแบบการแกะสลักให้สวยงามและมีความหลากหลายมากขึ้น ในปัจจุบันชาวบ้านได้นำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการผลิตมากขึ้น จนสามารถขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมได้เพียงพอที่จะสนองความต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

หมู่บ้านถวายได้รับการยอมรับว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมทุกๆด้านของหมู่บ้านเป็นอย่างดี ภายใต้ผู้นำคือ กำนันสุวรรณ โปธิ ซึ่งได้รับการยกย่องจากลูกบ้านว่าเป็นผู้ที่มีความเสียสละ และกล้าตัดสินใจในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุ่มเทกำลังกายและใจให้กับงานพัฒนาตลาดสองฝั่งคลองให้เป็นทำเลที่ตั้งตลาดค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย สามารถกล่าวได้ว่าศูนย์หัตถกรรมสองฝั่งคลองเกิดขึ้นจากน้ำพักน้ำแรงของชาวบ้านมาจากการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านด้วยกันเองภายใต้การนำของผู้ใหญ่บ้าน (พ่อหลวงสุวรรณ โปธิ ในสมัยนั้น) โดยมีได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดๆทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เริ่มจากการต่อสู้เพื่อให้ได้พื้นที่บริเวณศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลองมาจัดทำเป็นแหล่งทำเลการค้า ซึ่งเป็นพื้นที่ของกรมชลประทาน ในตอนนั้นกรมชลประทานไม่ได้ให้การสนับสนุนเนื่องจากเป็นที่ดินของทางราชการ แต่ผู้นำหมู่บ้านกับชาวบ้านได้ร่วมมือกันเข้าขอใช้ที่ดินเพื่อจัดเป็นที่ค้าขายของชาวบ้าน โดยต่อรองว่าจะยังคงดูแลให้ความสะดวกแก่ผู้ที่

สัญญาไปมาในบริเวณนี้รวมทั้งจะดูแลด้านความสะอาด แต่กรมชลประทานก็ยังคงไม่อนุญาต และด้วยความแค้นของชาวบ้านที่ต้องการที่ทำมาหากินและเพื่อพัฒนาตนเองให้ได้อยู่ดีกินดีมีงานทำ ในที่สุดทางกรมชลประทานไม่สามารถต้านทานความคิดของชาวบ้านได้จึงยอมให้ใช้พื้นที่ แต่ทั้งนี้ กรมชลประทานเองก็ยังเป็นเจ้าของที่ดินนั้นอยู่

ลักษณะที่ตั้งและลักษณะทางกายภาพ

หมู่บ้านถวายเป็นหมู่บ้านขนาดกลางอยู่ในเขตการปกครองหมู่ที่ 2 ในตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ไปทางทิศใต้ตามถนนสาย เชียงใหม่หางดง ระยะทางประมาณ 19 กิโลเมตร และแยกไปทางซ้ายมือก่อนถึงที่ว่าการอำเภอ หางดงใกล้ๆห้องสมุดประชาชนและไปตามถนนสายหางดง-สารภี ระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร ก็จะถึงบ้านถวาย รวมระยะทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ถึงหมู่บ้านถวายระยะทางประมาณ 19 กิโลเมตร การเดินทางค่อนข้างสะดวกเพราะถนนลาดยางตลอดหมู่บ้านถวายเป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตรกรรม ดังนั้นประชาชนจึงมีอาชีพการเกษตร ทำนา ทำไร่ ปลูกถั่วเหลืองและข้าวโพด โดยอาศัยน้ำฝนและน้ำจากลำห้วยธรรมชาติ คือน้ำแม่ตาช้างซึ่งมีปริมาณน้ำน้อย ชาวบ้านต้องผลัดเปลี่ยนกันขึ้นไปขอแบ่งปันน้ำจากชาวบ้านที่อยู่ทางต้นน้ำห้วยแม่ตาช้าง เพื่อให้มีน้ำไหลลงมาถึงหมู่บ้านซึ่งเป็นการแบ่งปันน้ำเพื่อการเกษตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2512กรมชลประทานได้สร้างคลองส่งน้ำเข้ามายังพื้นที่บ้านถวายทำให้เกษตรกรได้มีน้ำใช้ในการเกษตรมากขึ้นจนทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ทำให้ชาวบ้านสามารถเพิ่มผลผลิตและมีรายได้มากขึ้น คลองส่งน้ำมีลักษณะเป็นคลองถาวร ชลประทานแม่แตงส่งน้ำเข้ามายังหมู่บ้านถวาย ภายในหมู่บ้านการคมนาคมสามารถติดต่อกันได้ทั้งหมดเพราะมีถนนเชื่อมโยงกันตลอด

4.1.2 ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตไม้แกะสลัก

ไม้ที่ใช้ในการแกะสลัก

ปัจจัยการผลิตไม้แกะสลักที่สำคัญที่สุดคือ ไม้ ซึ่งหมู่บ้านถวายจะมีการใช้ไม้สัก ทั้งไม้เก่าและไม้ใหม่ โดยก่อนที่จะนำมาทำต้องนำมาทดสอบก่อนว่าไม้ที่จะนำมาแกะสลักนั้นต้องไม่มีตำหนิ และเหมาะสมกับประเภทหรือลักษณะของชิ้นงาน โดยเฉพาะถ้าหากต้องการใช้วัสดุเนื้อ ไม้ก็จะใช้ไม้สักโดยจะไม่มีการทาสี อีกทั้งไม้สักเป็นไม้ที่ไม่แข็งจนเกินไป ไม้หดตัวมากนัก เมื่อแกะสลักจะไม่ทำให้เสีรูปร่างสามารถแกะให้ลายอ่อนพริ้วได้โดยไม่ยาก ทนต่อสภาพดินฟ้า อากาศและแมลงกินเนื้อไม้ ส่วนไม้อื่นๆ ได้แก่ ไม้มะม่วง ไม้ฉำฉา ไม้กระถ่อน ไม้มะเกลือ และไม้ประดู่ แต่ยังไม่เป็นที่นิยมของตลาดเท่าที่ควรเพราะสวยงามสู้ไม้สักไม่ได้ นอกจากนั้นไม้ที่นำมาแกะสลักต้องเป็นไม้สดเพราะหากใช้ไม้แห้งจะทำให้แตกร้าวได้ง่าย ไม้ที่บ้านถวายนำมาใช้ จะมีความแตกต่างจากแหล่งผลิตที่อื่นคือ จะผลิตจากไม้เก่าที่ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจ เช่น รากไม้ ต่อ

ไม้ บานประตู หน้าต่าง ไม้แผ่น หลังคา แครตี่ข้าว รวงข้าวหมู นำมาออกแบบประดิษฐ์คิดค้น มีทั้งแกะสลักเป็นรูปเทวดา รูปคน พระพุทธรูป หรือสัตว์ในวรรณคดี รวมถึงการนำส่วนต่างๆของ ไม้มาประกอบกันเป็นเฟอร์นิเจอร์ ตลอดจนการวาดภาพลงบนแผ่นไม้ การตกแต่งเดินเส้นสาย และการประดับตกแต่งลวดลายลงบนไม้

ไม้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการแกะสลักส่วนใหญ่ผู้ผลิตจะรับซื้อมาจากชาวบ้านที่นำมาจำหน่ายในลักษณะกลึง แกะ หรือหากเป็นรูปร่างคร่าวๆที่เรียกว่า “หุ่น” แล้วนำมาตกแต่งทาสีเองให้เรียบร้อย ในบางครั้งอาจจะมีการไปซื้อไม้แปรรูปจากโรงเลื่อยในจังหวัดเชียงใหม่ และต่างจังหวัด เช่น จังหวัดแพร่ จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน เป็นต้น ที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ก็เป็นแหล่งผลิตชิ้นงานเบื้องต้น(ยังทำไม่สำเร็จรูป) เพื่อส่งไปทำต่อที่หมู่บ้านถวายอีกครั้งหนึ่งจนสำเร็จเป็นชิ้นงานพร้อมสำหรับวางขาย ผลิตภัณฑ์ที่ได้แบ่งเป็นหมวดไม้แกะสลัก เช่น พระพุทธรูปไม้ ตุ๊กตารูปคน ตุ๊กตารูปสัตว์ หมวดเฟอร์นิเจอร์ เช่น ชุดรับแขก เติง โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ เป็นต้น หมวดไม้กลึง เช่น แจกัญ หม้อ โอ่ง ดลับไม้ ผอบ ขันโตก เป็นต้น

น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิตไม้แกะสลัก

ในอดีตจะอาศัยน้ำจากลำห้วยธรรมชาติ คือน้ำแม่ตาช้าง แต่ปริมาณมีไม่เพียงพอ กับความต้องการ ในปัจจุบันชาวบ้านผู้ผลิตจะใช้น้ำจากน้ำประปาที่กรมชลประทานต่อเข้ามาในหมู่บ้านในปี พ.ศ. 2512 เนื่องจากกรมชลประทานได้สร้างคลองส่งน้ำเข้ามายังพื้นที่ของหมู่บ้าน แต่ในบางครัวเรือนก็จะมีน้ำบ่อไว้ใช้ส่วนตัว ซึ่งในการผลิตไม้แกะสลักน้ำจะถูกนำมาใช้ในบางขั้นตอน เช่น ใช้ในการทำความสะอาดเนื้อไม้ ทำความอุปกรณ์หรือเครื่องจักรที่ใช้ในการแกะสลัก เป็นส่วนผสมของสารเคมีบางชนิดที่ใช้ในการตกแต่งชิ้นงาน ทำความสะอาดบริเวณแหล่งผลิต และทำความสะอาดชิ้นงาน เป็นต้น

เครื่องมือ / เครื่องจักร

เครื่องมือสำคัญที่ช่างไม้แกะสลักในปัจจุบันใช้กันอยู่ได้แก่ สิ่ว และค้อนไม้ นอกจากนั้นก็จะเป็นเครื่องมือประกอบอื่นๆ เช่น ไม้บรรทัด ดินสอ กระดาษทราย กระดาษลอกลาย กระดาษแข็งทำแบบ เป็นต้น

1. สิ่ว สิ่วใช้สำหรับสลักไม้ขนาดต่างๆ เป็นเหล็กยาวมีด้ามถือทำด้วยไม้ ส่วนมากจะทำจากไม้ตะโกปลายมีคม ซึ่งจะมีลักษณะรูปร่างขนาดที่แตกต่างกันไป มีทั้งสิ่วฉาก สิ่วซุด สิ่วโค้ง สิ่วแบน สิ่วเล็บมือและสิ่วฮาซ ส่วนมากจะใช้สิ่วหน้าฉากเป็นหลักในการคัดตัวลาย คือให้ลายในส่วนต่างๆปรากฏเป็นลายใหญ่ๆก่อนแล้วจึงใช้สิ่วซุดและสิ่วเล็บมือแกะลายตัวเล็กตาม เมื่อถึงขั้นที่จะแต่งลายให้อ่อนพริ้วก็ใช้สิ่วขมวดเก็บลายละเอียด ขนาดหน้ากว้างแถบของสิ่ว

ดังกล่าวมีหลายขนาดแล้วแต่จะคิดทำขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับงาน และเหล็กที่มาตีเป็นลวดใช้งานมักนิยมใช้เหล็กกล้าเพราะมีคุณสมบัติแข็งแรงและเหนียว

2. ค้อนหรือตะลุมพุก เป็นค้อนที่ทำจากไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้แดง ไม้ชิงชัน ทำเป็นหัวค้อน ลักษณะคล้ายตะลุมพุกเล็กๆ เหตุที่ใช้ไม้ทำเป็นค้อนเพราะมีน้ำหนักเบาไม่กินแรงเวลาแกะสลัก สามารถควบคุมน้ำหนักการแกะของลวดได้ดี และยังช่วยรักษาลวดให้มีอายุการใช้งานได้นานอีกด้วย

3. เครื่องตัดกระจกหัวเพชร ซึ่งจะต้องใช้ตัดกระจกสีเป็นแผ่นเล็กๆเพื่อใช้ประดับชิ้นงาน

4. เครื่องขัดละเอียด เพื่อใช้ขัดชิ้นงานที่มีเส้นไม้มันให้มีความเรียบเนียนมากยิ่งขึ้น

5. กรรไกร ใช้ในการตัดกระดาษแข็ง กระดาษลอกลาย ตัดเส้นสี และตัดตกแต่งลายและยึดปลายของชิ้นงาน

6. กระดาษทราย ใช้ในการขัดขี้เลื่อยและเส้นไม้มัน

7. เลื่อย ใช้ในการตัดชิ้นไม้ขนาดต่างๆเพื่อนำมาแกะสลักในขั้นตอนต่อไป

(ในที่นี้อาจจะใช้อุปกรณ์อื่นแทนได้อีก เช่น สว่าน ตะไบ มีดพับ และขวาน)

8. กบไสไม้ ใช้ไสหน้าไม้มันให้มีความเรียบแบนสม่ำเสมอ

9. มีด เป็นอุปกรณ์ชิ้นแรกที่จะต้องใช้กับงานแกะสลัก เช่น ใช้ถาก ใช้เหลา

10. หินลับมีดชนิดใช้กับน้ำมัน เป็นหินที่มีลักษณะพื้นผิวขรุขระ ใช้ลับคมเครื่องมือแกะสลักเพื่อให้เกิดความคมมากยิ่งขึ้น

11. เหล็กตอกลาย ใช้สำหรับตอกลายลงบนพื้นผิวไม้ให้เป็นลวดลายตามต้องการในการสร้างงานให้สวยงาม หรือใช้ตอกส่วนที่เป็นพื้นภาพ

12. เครื่องเขียนต่างๆ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับสร้างแบบวาดลวดลายก่อนการลงมือแกะสลักจริง

สารเคมีที่ใช้ในงานแกะสลักไม้

1. มุกหรือสมุก จะใช้ในการตกแต่งลวดลายทำขึ้นจากปูนขาวผสมกับชันและสีน้ำมัน เมื่อผสมเสร็จแล้วจะมีลักษณะเป็นก้อนเหนียว ยืดหยุ่นได้ สีที่ออกมาจะได้มาจากสีน้ำมันที่ผสมเข้าไปเมื่อจะใช้ก็จะนำมารีดเป็นเส้นเล็กๆยาวๆแล้วมวดตรงปลายเส้นนำไปติดกับส่วนของชิ้นงานแกะสลักที่ต้องการจะตกแต่งลวดลาย

2. แอลกอฮอล์

3. ชแลก

4. น้ำมันวานิช

5. แวกซ์
6. ทองคำเปลว
7. กาว
8. แก้วหุงต้ม
9. ขี้ผึ้ง
10. น้ำมันเบนซิน
11. สีนํ้ามัน
12. ทินเนอร์
13. แล็กเกอร์
14. นํ้ายากันมอด

4.1.3 กระบวนการผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวาย การจัดหาไม้

ในอดีตผู้ผลิตจะหาไม้ที่เหลือใช้หรือเป็นไม้เก่าที่เป็นส่วนประกอบของบ้านหรือในชุมชนของตนเอง เช่น บานประตู หน้าต่าง รั้วบ้าน หรืออาจจะเป็นของที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น รางข้าวหมู แคร่ตีข้าว หรือแม่กระทิงไม้ ต่อไม้ ก็สามารถนำมาแกะสลักได้ ไม้ที่หามาได้จะต้องเป็นไม้ประเภทไม้มะม่วง ไม้ฉำฉา ไม้กระท้อน ไม้มะเกลือ ไม้ประคู้ โดยเฉพาะไม้สักซึ่งให้ลวดลายสวยงามและเนื้อไม้ที่ดี แต่ในปัจจุบันไม้ที่หามาได้จากในหมู่บ้านมีไม่เพียงพอสำหรับการแกะสลักเนื่องจากตลาดสินค้าประเภทนี้ขยายตัวเร็วและผลจากการสนับสนุนของภาครัฐบาลในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนั้นผู้ผลิตมักจะต้องไปหาซื้อหรือสั่งซื้อไม้จากต่างจังหวัด เช่น ลำพูน ลำปาง และแพร่ ซึ่งไม้ที่สั่งมาจะต้องมีค่าน้อยที่สุดและเหมาะสมกับประเภทหรือลักษณะของชิ้นงานที่ต้องการจะแกะสลัก

ขั้นตอนการแกะสลัก

การแกะสลักจัดเป็นศิลปะประเภทหนึ่งรวมอยู่ในสาขาประติมากรรม กรรมวิธีของการแกะสลักคือการเอื้อนส่วนที่ไม่ต้องการออกให้เหลือแต่ส่วนที่เป็นรูปลักษณะที่ต้องการ อาจจะแกะลายโดยใช้มีด สว่าน ซึ่งมีขั้นตอนการแกะสลักดังนี้ (รัตนา อุทัยผล, 2523)

1. การขึ้นรูป ทำตามลำดับดังนี้
 - ออกแบบร่างภาพ
 - วัดส่วนย่อ ขยาย แต่ต้องถือเส้นดิ่งและเส้นระดับเป็นหลัก

- การให้ความรู้ลึกของมวลโดยเฉพาะถ้าเป็นภาพคน ภาพสัตว์ต้องถือ
กายวิภาคเป็นสำคัญ ต้องพิจารณาความสมดุลในกิริยาท่าทางต่างๆและ
ต้องพิจารณาทั้งทางด้านข้างและด้านตรง
- การให้ความรู้ลึกของกล้ามเนื้อ

การแกะสลักของประเภทอดหรือแกะสลักลงบนแผ่นไม้ควรร่างเป็นภาพ
หยาบๆลงบนกระดาษให้เข้ากับขนาดของแผ่นไม้ จัดหน้าไม้ด้วยกระดาษทรายเบอร์2 เพื่อลบเสี้ยน
ไม้ออกก่อน การแกะบนแผ่นไม้มีสองขั้นตอนคือ การแกะบนหน้าไม้แบนเพื่อต้องการทำแค่
บางส่วนไม่มีวิธีการแสดงเป็นลิ่งของที่มีขอบนอก จากแผ่นไม้ที่เหลื่อมแล้วเลื่อยส่วนที่ไม่ต้องการ
ออก เมื่อได้รูปที่ต้องการแล้วให้แต่งริมด้วยตะไบหรือกระดาษทรายและเมื่อทำภาพรอบนอกเสร็จ
แล้วจะดูจะให้ส่วนใดอยู่ลึกหรือตื้นเพียงใดแล้วจึงลงมือขุดเนื้อไม้ตามต้องการ

2. การจัดภาพ จะจัดตามทฤษฎีของการจัดภาพในวิชาการออกแบบ เขียนแบบ
และงานศิลป์

ขั้นตอนการตกแต่งและทำสี

เมื่อได้หุ่นแกะสลักไม้แล้วจะดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ซ่อมหุ่นเหล่านี้ด้วยการใช้กาวผสมจี้เลื่อยอุดรอยร้าวที่มีอยู่แล้วจัดให้เรียบ
2. นำหุ่นที่ซ่อมแล้วไปอบรมควันบนเตาที่ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิงเพื่อไล่ความชื้น
ออกจากเนื้อไม้ไม่ให้เป็นราหรือแตกร้าวรวมทั้งไล่มอดที่อาจมีอยู่ในเนื้อไม้ ออกด้วย
3. นำหุ่นไม้ไปเผาไฟโดยใช้แก๊สเพื่อเคลือบสีที่มีอยู่ออกจนเป็นสีดำ ซึ่งต้อง
ระมัดระวังไม่ให้หุ่นไม้ติดไฟจนลุกไหม้
4. ซ่อมหุ่นหลังออกจากเตาอีกครั้ง โดยใช้กาวผสมจี้เลื่อยอุดตามรอยร้าวและจัด
ให้เรียบ

5. ใช้สีน้ำมันทาก่อนติดลวดลายด้วยเส้นสีตามแบบที่กำหนด โดยกระบวนการ
ผลิตเส้นสีเกิดจากการนำสีน้ำมันมาผสมกับปูนขาวและชันให้ได้สัดส่วนกันคล้ายกับก๊อคน้ำมัน
แล้วแบ่งมาคลึงเป็นเส้นยาวๆไว้สำหรับขดเป็นลวดลายลงบนชิ้นงานที่ต้องการหรือนำมาตีทำเป็น
แผ่นสำหรับหุ้มเศียรพระเพื่อครอยให้เป็นเส้นเกศา

6. ทาสีทับเส้นสีที่ติดลวดลายจะทำให้ได้สีสันที่สวยงามทั้งยังทำให้เส้นสีติดกับ
หุ่นไม้แน่นยิ่งขึ้น หลังจากนั้นก็นำหุ่นไม้ดังกล่าวไปตากให้แห้ง

ขั้นตอนการติดกระจก

หุ่นแกะสลักไม้หลายแบบต้องใช้กระจกสีต่างๆหรือใช้ลูกแก้วตกแต่งแบบ

โบราณตามแบบพม่าและขอม ซึ่งกระจกที่ได้นั้นเกิดจากการตัดกระจกเป็นรูปต่างๆตามที่กำหนด โดยใช้เครื่องตัดกระจกหัวเพชรหรือกรรไกรตัดกระจก สำหรับการติดกระจกมีสองลักษณะได้แก่ การติดกระจกแบบนูน และการติดกระจกแบบเรียบ การติดกระจกแบบนูนจะต้องใช้เส้นสีป็นเป็น ก้อนกลมเล็กๆวางเป็นฐานก่อนติดกระจกจะได้ราบเสมอกับเนื้อไม้

ขั้นตอนการลงรักปิดทอง

1. ลงรักบริเวณหุ่นไม้แกะสลักในส่วนที่ต้องการปิดทอง พอรักหมาดจึงนำแผ่นทองคำเปลวมาปิดทับ หรืออาจใช้ผงสีทองผสมกับตัวทำละลายทาแทนการปิดทอง
2. ใช้เปลวทองคำและป้ายปิดทองที่ปิดทับหุ่นไม้ ทองจะติดกับหุ่นเป็นเนื้อเดียวกัน
3. ทาสีทองโดยใช้แอลกอฮอล์ปนแอลกอฮอล์เพื่อให้สีทองไม่สึกเปล่งปลั่งจนเกินไป แต่ดูมีราคาเหมือนกับของเก่าหรือของโบราณมากขึ้น
4. ทาน้ำมันวานิชและลงแว็กซ์ทับเพื่อให้ดูเก๋ยิ่งขึ้น

4.1.4 ปัญหามลพิษจากกระบวนการผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวาย

ในประเด็นเกี่ยวกับประเภทของมลสารที่เกิดขึ้น แหล่งกำเนิดมลสาร และผลกระทบของมลสาร จากการสังเกตการทำงานไม้แกะสลักส่วนใหญ่เป็นการทำงานอยู่ในบ้าน ดังนั้น สถานที่ทำงานจึงเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของบ้านซึ่งก็ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของแต่ละบ้าน เช่น ใต้ถุนบ้าน หน้าบ้าน หลังบ้าน หากเป็นบ้านที่มีบริเวณกว้างก็จะใช้ตรงลานบ้าน บางบ้านก็สร้างเป็นห้องเล็กหรือกั้นบางส่วนสำหรับเป็นที่ทำงาน ในขณะที่บางบ้านที่ไม่มีบริเวณพื้นที่ทำงานต้องอยู่ในบ้าน คือ ใช้พื้นที่ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆของบ้านนับว่าเป็นการทำงานที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และน่าจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีต่อสมาชิกในครอบครัว สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตไม้แกะสลัก ได้แก่

1. ฝุ่น ในงานไม้แกะสลักนั้นจะมีฝุ่นเกิดขึ้นมาก จะเกิดขึ้นตั้งแต่กระบวนการเลื่อยไม้ การแกะสลักไม้ และการขัดไม้ซึ่งจะมีการขัดหลายครั้ง ฝุ่นที่เกิดขึ้นมีปริมาณมากและฟุ้งกระจายไปทั่วบ้าน แม้ว่าบางบ้านจะพยายามกั้นแบ่งเป็นส่วนโดยใช้ฉากหรือซาแลนแล้วก็ตาม ซึ่งผู้ผลิตคิดว่ากั้นฝุ่นได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วซาแลนกันฝุ่นละอองได้น้อยมากเพราะไม่เพียงฝุ่นละอองไม้ที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าเท่านั้น ยังมีฝุ่นละอองขนาดเล็กอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าที่ฟุ้งกระจาย ยิ่งบางบ้านใช้พัดลมเป่าช่วยยิ่งทำให้ฝุ่นฟุ้งกระจายมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีละอองสีที่เกิดจากการพ่นสี เนื่องจากผู้ผลิตบางคนจะใช้เครื่องพ่นสีแทนการใช้แปรงทาสีเพราะทำให้ทำงานได้เร็วขึ้นกว่าเดิม ผลกระทบที่เกิดจากการหายใจเอาฝุ่นเข้าไปนั้น ผู้ผลิตจะรู้สึกระคายคอในขณะที่หายใจเอาฝุ่นเข้าไปอาจจะรู้สึกว่ามีอาการคันและระคายเคืองตาจนบางคนต้องซื้อน้ำยาล้างตามาล้างเป็นประจำทุกวัน นอกจากนั้นยังมีผู้ผลิตบางคน

ป่วยเป็นโรคปอดโดยมีอาการหายใจไม่สะดวก หอบและเหนื่อยง่าย เคยไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลและกลับมามากตนเองต้องกินยาอย่างต่อเนื่อง จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตทั้งชายและหญิงเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ พบว่าบางรายจะมีปัญหาเกี่ยวกับโรคทางเดินหายใจหรือมีอาการหอบหืด และจากการศึกษาของ สุธันหา ยิ้มแย้ม และคณะ, 2547 พบว่า ในส่วนของข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขสถานีนามัยตำบลขุนคอง ได้รายงานว่าเป็นโรงงาน โดยเฉพาะบ้านถายมีปัญหากับโรคทางเดินหายใจและภูมิแพ้กันมาก และได้สรุปผลการปฏิบัติงานของสถานีนามัยตำบลขุนคองว่า โรคระบบทางเดินหายใจเป็นปัญหาสุขภาพอันดับแรกของตำบลขุนคองที่พบมาก อย่างไรก็ตามมีโรงงานส่วนหนึ่งที่มีได้มาใช้บริการของสถานีนามัย แต่ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลหางดงหรือโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ รวมทั้งคลินิกเอกชนอีกหลายแห่งในอำเภอหางดง จึงทำให้ขาดข้อมูลทางสุขภาพไปบางส่วน

2. ควัน ฝุ่นไม้ที่แกะสลักแล้วจะต้องนำไปอบในเตาอบที่โรงงานสร้างขึ้นเพื่อป้องกันพวกมอดหรือเชื้อราซึ่งใช้เวลาอบ 1-2 วัน ขึ้นอยู่กับปริมาณของฝุ่นไม้ หลังจากนั้นนำมาเผาให้เสียนไม้ไหม้ราว 15-20 นาที โดยใช้แก๊สก่อนที่จะนำไปซัดให้เรียบและทำการตกแต่งในขั้นตอนต่อไป ซึ่งการทำงานในขั้นตอนนี้ทำให้มีควันไฟและก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศทั้งในบ้านรวมทั้งในชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ควันไฟและมลภาวะทางอากาศที่เกิดขึ้นก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เชื่อมโยงกับปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับโรคทางเดินหายใจเช่นกัน

3. ความร้อน การอบและเผาฝุ่นไม้ก่อให้เกิดความร้อนอย่างมาก โดยเฉพาะหากเตาอบอยู่บริเวณใกล้เคียงตัวบ้าน ซึ่งอากาศถ่ายเทไม่สะดวก หากการทำงานนั้นอยู่ในช่วงฤดูร้อนที่มีอากาศร้อนแห้งแล้งความร้อนก็จะยิ่งทวีมากขึ้นซึ่งผู้ผลิตบางรายกล่าวว่าในช่วงฤดูร้อนที่ทำงานส่วนใหญ่จะเกิดปัญหาผื่นคันกันมากเนื่องจากมีเหงื่อออกมากประกอบกับการมีฝุ่นฟุ้งกระจายจึงทำให้เกิดอาการคัน ยิ่งแก่มากรัก็ยิ่งคันมากจนอาจทำให้มีปัญหากับผิวหนังตามมา ข้อมูลที่ได้จากการสรุปผลการปฏิบัติงานของสถานีนามัยตำบลขุนคองพบว่า ผู้ที่มาใช้บริการมีปัญหาเกี่ยวกับโรคผิวหนังหลายราย โดยปัญหานี้จะพบในเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าโรคที่เกี่ยวกับผิวหนังเป็นปัญหาสำคัญของแรงงานกลุ่มนี้

มลพิษทางความร้อนมีผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยทางตรงความร้อนในอากาศทำให้เรารู้สึกอึดอัด อบอ้าว และหงุดหงิด โดยทางอ้อมความร้อนในอากาศและในน้ำสามารถทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุลทางธรรมชาติ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิของน้ำ และของอากาศอาจจำกัดความสามารถของสิ่งมีชีวิตบางชนิดในระบบนิเวศ

4. เสียง เสียงดังเกิดจากการเลื่อยไม้เพื่อทำหุ่น ซึ่งมีได้จำกัดอยู่เฉพาะบ้านที่ทำเท่านั้น แต่เสียงดังไปทั่วละแวกบ้านใกล้เรือนเคียงยังมีการทำกันหลายบ้านเสียงก็จะยิ่งดังมากขึ้น ปัจจุบันงานแกะสลักไม้สักซึ่งเป็นไม้มีราคาและหายากนั้นยังคงทำกันในหมู่บ้าน เพราะฉะนั้นปัญหาเสียงดังที่เกิดจากการเลื่อยไม้จึงยังคงมีอยู่ ดังนั้นงานที่ทำจึงเป็นการเลื่อยไม้ทุกวัน แม้ว่าการเลื่อยไม้ไม่ได้ทำตลอดทั้งวันแต่ก็พบว่าในปัจจุบันมีผู้ที่ทำงานนี้บางรายเริ่มมีอาการหูตึงเกิดขึ้น ผลกระทบของมลพิษทางเสียงที่มีต่อมนุษย์อาจแบ่งพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะคือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประสาทหูโดยตรง และผลกระทบที่ไม่ได้เกิดขึ้นกับประสาทหูโดยตรง ผลกระทบในระยะแรกเกิดขึ้นเมื่อคนเราต้องรับฟังเสียงดังมากๆ และเป็นเวลานานๆ อาการที่เกิดขึ้นกับประสาทหูคือ หูหนวก หรือหูตึง อาการเช่นนี้อาจเกิดขึ้นเป็นการชั่วคราวถ้าเสียงที่รับฟังไม่ดังมากจนเกินไป และผู้ฟังก็ไม่รับฟังนานเกินไป ถ้าผู้ฟังรับฟังเสียงดังมากและนานอาจทำให้เยื่อหูขาดและมีอาการหูหนวกถาวรได้ สำหรับผลกระทบในประการหลังคือ ผู้ที่รับฟังเสียงดังอาจมีอาการอ่อนเพลียทั้งทางร่างกายและจิตใจ เกิดอาการปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน และยิ่งไปกว่านั้นคือ เกิดอารมณ์หงุดหงิดซึ่งอาจโยงไปถึงการเป็นโรคประสาทได้ อาการอื่นๆที่มักพบเสมอๆสำหรับคนที่ได้รับฟังเสียงที่มีมลพิษคือ การรู้สึกรำคาญ เสียขวัญ เสียสมาธิ โกรธ ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง และการตั้งงานของประสาทขาดประสิทธิภาพ

5. แสง เนื่องจากการทำงานนี้ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในบริเวณบ้าน ซึ่งแรงงานมักใช้หลอดไฟฟ้ามืดที่มีกำลังวัตต์ต่ำเพื่อประหยัดไฟ จึงทำให้แรงงานต้องใช้สายตาเพ่งมองเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนกลางคืน แรงงานหญิงส่วนใหญ่ที่ทำงานตกแต่งมักจะทำงานตอนกลางคืน ด้วยงานที่ต้องใช้สายตาเพ่งมาก ได้แก่ งานกรีด ตัดกระดาษ ตัดกระดาษ และงานแต่งสี เป็นต้น สำหรับคนทำงานที่อายุยังน้อยคงจะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสายตาในขณะนี้ แต่ในระยะยาวแล้วปัญหาเกี่ยวกับสายตาคงจะเกิดตามมา

6. กลิ่น ในการทำงานโดยเฉพาะขั้นตอนการตกแต่ง จำเป็นต้องใช้สีทั้งสีน้ำและสีน้ำมัน กาว แวกซ์ ชแลก ทินเนอร์ แล็กเกอร์ น้ำมันชักเงา แอลกอฮอล์ น้ำมันชักแห้ง น้ำยากันมอด สิ่งเหล่านี้ล้วนมีกลิ่นที่แรงมาก ซึ่งผู้ที่ทำงานบอกว่าเมื่อเริ่มทำงานนี้ใหม่ก็รู้สึกเหม็นจนหายใจไม่ค่อยได้ เวียนศีรษะ บางรายถึงกับอาเจียนออกมาแต่พอทำงานไประยะหนึ่งก็เกิดความเคยชินขณะนี้แทบไม่รู้สึก อย่างไรก็ตามยังมีแรงงานบางรายที่ทนต่อกลิ่นไม่ได้ต้องเลิกทำงานในขั้นตอนนี้ไปแต่อาจเลี่ยงไปทำงานด้านการจำหน่ายแทน

7. ขยะ ในที่นี้หมายถึงขยะที่เกิดจากงานที่ทำอันมีผลต่อบุคคลที่ทำงานและชุมชนโดยรวม สำหรับขยะที่เกิดขึ้นได้แก่ เศษไม้ ฝุ่นจากไม้ ฝุ่นทองคำเปลว กระจังสี กาว ทินเนอร์ แอลกอฮอล์ เศษกระดาษ เป็นต้น ด้วยเหตุที่หมู่บ้านมิได้มีระบบกำจัดขยะรวม คนในชุมชนต้อง

กำจัดขยะเอง การกำจัดขยะขึ้นอยู่กับประเภทของขยะ ถ้าเป็นกระป๋องสีจะมีผู้มารับซื้อตามบ้าน หากมีจำนวนน้อยบางครั้งก็จะยกให้ฟรีโดยไม่รับค่าตอบแทนใดๆ สำหรับเศษไม้หรือขยะอื่นๆ ส่วนใหญ่กำจัดโดยการเผาของแต่ละบ้าน ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มปริมาณอากาศเสียให้กับชุมชนมากขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่าเคยมีชาวบ้านบงรายที่แอบเอาขยะไปทิ้งในที่ดินว่างเปล่า ซึ่งผลกระทบในระยะยาวแล้วย่อมจะมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา รวมทั้งปัญหาข้อขัดแย้งของคนในชุมชนเกี่ยวกับการกำจัดขยะ

อันตรายที่กล่าวมาข้างต้นนี้นอกจากจะมีผลกระทบโดยตรงต่อแรงงานแล้ว อาจจะมีผลต่อสมาชิกในครอบครัวด้วย โดยเฉพาะในบ้านที่มีเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะบรรยากาศที่มีทั้งฝุ่น เสียงดัง และกลิ่นเหม็นนั้นไม่น่าจะเป็นสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็ก บริเวณบ้านที่เป็นแหล่งผลิตจะมีฝุ่นไม้ฟุ้งกระจายและเสียงดังจากเครื่องจักร ดังนั้นบางครั้งครอบครัวจึงเอาบุตรไปฝากเลี้ยงที่สถานรับเลี้ยงเด็กที่เกิดกิจการโดยในหมู่บ้านเพราะคิดว่าดีกว่า การเลี้ยงดูอยู่กับบ้าน นอกจากนี้ตนเองก็สามารถไปรับจ้างขายของหน้าร้านที่ศูนย์หัตถกรรมเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

8. สารเคมี แม้จะดูเหมือนว่าการทำงานแกะสลักไม้ไม่ค่อยมีการใช้สารเคมีที่มีพิษร้ายแรงก็ตาม แต่สารเคมีที่ใช้อยู่บางตัว ได้แก่ แอลกอฮอล์ ซแลค จีซีฟิง น้ำมันชักเงา น้ำมันเบนซิน สีน้ำมัน ทินเนอร์ กาว แล็กเกอร์ น้ำยาชักแห้ง น้ำยากันมอด และทองคำเปลว นั้นเนื่องจากสารบางตัวเป็นสารที่ระเหยได้ และสารบางตัวก็สามารถซึมผ่านผิวหนังได้ สารเคมีหรือวัสดุบางอย่างอาจจะเป็นฝุ่นละอองเล็กๆที่อยู่ในบริเวณบ้าน เช่น ทองคำเปลว สีน้ำมันที่พ่นตัวตุ๊กตา สิ่งที่ลอยอยู่ในอากาศย่อมจะก่อให้เกิดอันตรายต่อทั้งผู้ที่ทำงานและผู้ที่อาศัยในบ้าน โดยเฉพาะเด็กเล็กๆที่ไม่ค่อยระมัดระวังเรื่องสุขภาพ ซึ่งอันตรายจากการสูดดมหรือหายใจเอาสารเหล่านี้ผ่านเข้าสู่ปอดนั้นมีอันตรายมากกว่าการรับประทานเข้าไปเพราะสารเคมีที่ผ่านเข้าร่างกายทางปอดสามารถเข้าสู่กระแสเลือดและผ่านเข้าสู่สมองได้ ยิ่งผู้ที่ทำงานมานานนับเป็น 10-20 ปี ยังมีโอกาสสะสมสารเคมีอยู่ในร่างกาย หรือเด็กๆที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมดังกล่าวยังมีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ ซึ่งในระยะยาวแล้วไม่สามารถรับประกันได้ว่าจะไม่มีปัญหาเกิดขึ้น เพราะในปัจจุบันบ้านเรือนหนาแน่นมากขึ้นกว่าในอดีต ขณะเดียวกันที่โล่งสำหรับระบายถ่ายเทอากาศก็ลดลงอย่างมาก จนอาจทำให้มลภาวะทางอากาศเพิ่มขึ้น และข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นโรคระบบทางเดินหายใจหรือโรคผิวหนังและเนื้อเยื่อได้ผิวหนังรวมทั้งโรคอื่นๆที่อาจเกิดจากการได้สัมผัสกับสารเคมีดังกล่าวข้างต้นของประชาชนในชุมชนแห่งนี้

การผลิตไม้แกะสลักบ้านถวยก่อให้เกิดมลสารประเภทต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นสามารถแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ประเภทของมลสารที่เกิดขึ้น ได้แก่ ฝุ่น คาร์บอน ความร้อน เสียง แสง กลิ่น ขยะและสารเคมี
2. แหล่งกำเนิดมลสาร ได้แก่
 - 2.1 ฝุ่น เกิดจากขั้นตอนการเลื่อยไม้ แกะสลักไม้ และขัดไม้
 - 2.2 คาร์บอน เกิดจากการใช้ความร้อนในการอบไม้เพื่อกันมอดและเชื้อรา
 - 2.3 ความร้อน เกิดจากการใช้ความร้อนในการอบและเผาหุ่นไม้
 - 2.4 เสียง เกิดจากการใช้เครื่องจักรที่มีเสียงดังเลื่อยไม้เพื่อทำหุ่น
 - 2.5 แสง เกิดจากการใช้หลอดไฟที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ
 - 2.6 กลิ่น เกิดจากสาเคมีชนิดต่างในขั้นตอนการตกแต่ง
 - 2.7 ขยะ เกิดจากเศษไม้ สารเคมี สิ่งื่อนำมาใช้ในการตกแต่ง และบรรจุภัณฑ์ของสารเคมีที่เหลือหลังจากการใช้งาน
 - 2.8 สารเคมี เกิดจากการสัมผัส สูดดมในขณะที่ตกแต่งชิ้นงาน
3. ผลกระทบของมลสาร
 - 3.1 ฝุ่น ผลกระทบจะเกิดกับบุคคลที่ทำงานในขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับไม้โดยตรงและต่อผู้ที่อยู่ใกล้เคียง เนื่องจากฝุ่นไม้มีขนาดเล็กมากก่อให้เกิดการฟุ้งกระจาย ทำให้เกิดการระคายคอและดวงตา หายใจติดขัด หอบ หรืออาจเป็นโรคปอดได้
 - 3.2 คาร์บอน ผลกระทบจะเกิดกับผู้ผลิตที่ทำหน้าที่อบหุ่นไม้ อาจนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับโรคทางเดินหายใจ และมีอาการแสบตา
 - 3.3 ความร้อน ผลกระทบจะเกิดกับผู้ที่ทำหน้าที่อบและเผาหุ่นไม้เป็นส่วนใหญ่ และอาจเกิดได้กับผู้พักอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งผลิต ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับผิวหนัง
 - 3.4 เสียง ผลกระทบจะเกิดกับผู้ที่ทำหน้าที่เลื่อยไม้มากที่สุด และผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับประสาทหู หงุดหงิด ปวดศีรษะ เสียสมาธิ ฯลฯ
 - 3.5 แสง ผลกระทบจะเกิดกับผู้ที่ต้องใช้สายตาในการตกแต่งชิ้นงาน โดยเฉพาะในเวลากลางคืน ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสายตา
 - 3.6 กลิ่น ผลกระทบจะเกิดกับผู้ที่ทำขั้นตอนการตกแต่งมากที่สุด ทำให้มีอาการเวียนศีรษะ และอาเจียนได้
 - 3.7 ขยะ ผลกระทบจะเกิดกับผู้ผลิต เจ้าของกิจการและชุมชนโดยรวม เนื่องจากเศษขยะที่ไม่ได้รับการกำจัดจะทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมตามมา
 - 3.8 สารเคมี ผลกระทบจะเกิดกับผู้ทำการผลิตในขั้นตอนต่างๆ โดยเฉพาะ

ขั้นตอนการตกแต่ง และกระทบต่อผู้ที่อาศัยในบ้าน อาจทำให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง ฯลฯ

4.2 การรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก

สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาจากตารางที่ 1 พบว่าผู้ประกอบการไม้แกะสลักบ้านถวายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 99 คน เพศชาย จำนวน 75 คน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี รองลงมาคือ ช่วงอายุ 21 – 30 ปี 41 – 50 ปี อายุต่ำกว่า 21 ปี และอายุมากกว่า 50 ปี ตามลำดับ

อายุการทำงานในการเป็นผู้ประกอบการไม้แกะสลัก ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 7-8 ปี ร้อยละ 43.70 รองลงมา คือ 5-6 ปี ร้อยละ 23.50 และน้อยที่สุด คือ 1-2 ปี ร้อยละ 5.20

ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษา ระดับปริญญาตรี และระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่เกิดจากการประกอบกิจการไม้แกะสลักส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมามีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท และในช่วง 30,001 – 40,000 บาท ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนที่เกิดจากการขายผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 20,001 – 40,000 บาท รองลงมาคือ 40,001 – 60,000 บาท ต่ำกว่า 20,000 บาท 60,001 – 80,000 บาท และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 80,000 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	75	43.10
หญิง	99	56.90
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	5	2.90
21 – 30 ปี	63	36.20
31 – 40 ปี	73	42.00
41 – 50 ปี	32	18.40
มากกว่า 50 ปี	1	0.60

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

อายุการทำงานในการเป็นผู้ประกอบการ ไม้แกะสลัก	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ปี	9	5.20
3-4 ปี	23	13.20
5-6 ปี	41	23.50
7-8 ปี	76	43.70
9-10 ปี	25	14.40
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	32	18.40
มัธยมศึกษา	43	24.70
อนุปริญญา	74	42.50
ปริญญาตรี	19	10.90
สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.50
อื่นๆ	-	0.00
ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่เกิดจากการประกอบกิจการ ไม้แกะสลัก	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	68	39.10
10,001 – 20,000 บาท	59	33.90
20,001 – 30,000 บาท	38	21.80
30,001 – 40,000 บาท	9	5.20
รายได้ต่อเดือนที่เกิดจากการขายผลิตภัณฑ์ ไม้แกะสลัก	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20,000 บาท	46	26.40
20,001 – 40,000 บาท	61	35.10
40,001 – 60,000 บาท	58	33.30
60,001 – 80,000 บาท	8	4.60
มากกว่า 80,000 บาท	1	0.60

ตารางที่ 2 การรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก

การรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วย ปาน กลาง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. ผู้ผลิตทุกรายมีส่วนในการก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าทางตรงก็ทางอ้อม	11 (6.30)	66 (37.90)	70 (40.20)	26 (14.90)	1 (0.60)
2. ผู้ที่สร้างมลพิษจะต้องมีการใช้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อควบคุม/ป้องกันการเกิดมลพิษ	10 (5.70)	69 (39.70)	66 (37.90)	29 (16.70)	- (0.00)
3. การใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	7 (4.00)	73 (42.00)	68 (39.10)	23 (13.20)	3 (1.70)
4. ราคาของสินค้าและบริการควรสะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนของการผลิตและต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้บริโภคอย่างเต็มที่	6 (3.40)	79 (45.40)	58 (33.30)	26 (14.90)	5 (2.90)
5. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยการผลิตเหมือนกับปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น แรงงาน วัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ จึงจำเป็นต้องปรากฏอยู่ในระบบการทำบัญชีของสถานประกอบการ	14 (8.00)	66 (37.90)	56 (32.20)	30 (17.20)	8 (4.60)
6. ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายหรือค่าตอบแทนจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับความเสียหาย	13 (7.50)	62 (35.60)	57 (32.80)	32 (18.40)	10 (5.70)
7. ผู้ก่อมลภาวะอาจจะต้องจ่ายในรูปแบบของค่าปล่อยมลพิษ ค่าใช้บริการในการบำบัด ค่าผลิตภัณฑ์ค่าบริหารจัดการ ภาษี ฯลฯ	16 (9.20)	62 (35.60)	58 (33.30)	22 (12.60)	16 (9.20)
8. ถ้าสถานประกอบการลงทุนทำระบบบำบัดใหม่หรือแก้ไขให้ดีขึ้น และสามารถบำบัดของเสียให้ได้มาตรฐานแล้วสถานประกอบการนั้นไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษอีกต่อไป	16 (9.20)	61 (35.10)	59 (33.90)	23 (13.20)	15 (8.60)
9. ในการเก็บภาษีมลพิษ ถ้าประชากรมีจิตสำนึกและให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมมาก ประโยชน์จากการลดมลพิษที่คำนวณได้ก็จะมีมูลค่าสูง	11 (6.30)	65 (37.40)	62 (35.60)	26 (14.90)	10 (5.70)

ตารางที่ 2 การรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก (ต่อ)

10. การเก็บภาษีมลพิษจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนให้หันไปใช้สินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	11 (6.30)	64 (36.8)	65 (37.40)	27 (15.50)	7 (4.00)
11. เงินที่ได้จากการเก็บภาษีมลพิษรัฐจะนำมาจัดตั้งโรงงานบำบัดมลพิษรวม ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนในการกำจัด มลพิษต่อหน่วยลดลง	10 (5.70)	66 (37.90)	68 (39.10)	20 (11.50)	10 (5.70)
12. การให้เงินอุดหนุนเป็นการจูงใจให้ผู้สร้างมลภาวะเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต เพื่อควบคุมมลภาวะให้ได้มาตรฐาน	11 (6.30)	69 (39.70)	64 (36.80)	22 (12.60)	8 (4.60)
13. หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายเป็นหลักการสำคัญที่สุดข้อหนึ่งในการวางนโยบายสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการกำหนดมาตรฐานหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม	11 (6.30)	69 (39.70)	58 (33.30)	32 (18.40)	4 (2.30)
14. หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายจะช่วยกระตุ้นให้ผู้ก่อมลภาวะมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม	9 (5.20)	68 (39.10)	63 (36.20)	29 (16.70)	5 (2.90)
15. การใช้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายสามารถใช้ได้กับโรงงานอุตสาหกรรมทุกขนาด	9 (5.20)	70 (40.20)	58 (33.30)	28 (16.10)	9 (5.20)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติของความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 69 เห็นด้วยกับการที่ผู้สร้างมลพิษจะต้องจ่ายเงินในรูปแบบของค่าปดอยมลพิษ ค่าใช้จ่ายในการบำบัด ค่าผลิตภัณฑ์ ค่าบริหารจัดการ ภาษี ฯลฯ เพื่อควบคุมหรือป้องกันมลพิษ อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการมองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตที่ทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจของคนในชุมชนแย่ลง แม้จะเป็นผลกระทบในระยะยาวก็ตาม และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเกิดจากแหล่งผลิตที่มีระบบบำบัดที่ไม่ได้มาตรฐานหรืออาจไม่มีเลย ดังนั้นผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหาย่อมต้องแก้ไขหรือชดใช้ค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อมให้แก่คนในชุมชนเช่นกัน อีกทั้งยังเป็นการแสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และอาจนำไปสู่การปรับปรุงระบบกำจัดที่ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนทุก

คนมีสิทธิ์ที่จะได้รับค่าเสียหายจากผู้ก่อมลพิษ นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าไม่จำเป็นที่สถานประกอบการของตนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมใดๆให้กับรัฐบาลอีกหากสามารถปรับปรุงระบบบำบัดมลสารให้ได้ตามมาตรฐาน เพราะผู้ประกอบการอาจคิดว่าหากมีจัดการมลพิษที่ดีปัญหาต่อส่วนรวมย่อมไม่เกิดขึ้น และแหล่งผลิตของตนเป็นเพียงอุตสาหกรรมขนาดเล็กและทำการผลิตในครัวเรือน มลสารจึงเกิดขึ้นน้อยหรือแทบจะไม่มีเลยจึงไม่สร้างปัญหามาก ดังนั้นรัฐบาลไม่ควรเก็บเงินในส่วนนี้อีก

จากการตอบแบบสอบถามยังแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่าเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจำนวนมากถึงร้อยละ 73 เนื่องมาจากการที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีย่อย่างมากมาย ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของที่แท้จริง ดังนั้นทุกคนจึงสามารถที่จะนำมาใช้ได้เต็มที่ ไม่ว่าจะใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตหรืออาจจะใช้เป็นแหล่งรองรับของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตของตน อีกทั้งทรัพยากรสิ่งแวดล้อมยังมีราคาที่ไม่ชัดเจนเหมือนสินค้าทั่วไป ทำให้ขาดความตระหนักถึงคุณค่าและขีดจำกัดของสิ่งแวดล้อม

ในประเด็นของการมีจิตสำนึกหรือให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมนั้น หากมีมากผู้ประกอบการก็เห็นว่าประโยชน์ที่จะเกิดจากการลดมลพิษจะมีมูลค่าสูงตามไปด้วย เพราะเมื่อให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมผู้ประกอบการก็ยอมเต็มใจที่จะจ่ายเงินภาษีเพื่อให้รัฐบาลนำไปใช้ในการจัดการมลพิษ หรือหากรัฐบาลให้เงินอุดหนุนแก่แหล่งผลิตก็ยอมช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการในการเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตให้มีลักษณะเป็นการผลิตที่ปราศจากมลพิษ หรืออาจจะมีการปรับปรุงระบบบำบัดมลสารให้ได้มาตรฐาน

เกี่ยวกับหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 69 เห็นด้วยกับหลักการนี้ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่จะใช้ในการวางนโยบายเพื่อให้ผู้ผลิตได้คำนึงถึงและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้มากที่สุด แม้ว่าจะมีเรื่องของผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องก็ตาม เพราะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้ก่อมลภาวะมีความระมัดระวังในกระบวนการผลิตของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมขนาดใดก็ตาม และยังเป็นหลักการที่ยุติธรรม เพราะหากใครสร้างมลพิษมากก็ย่อมต้องจ่ายค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายในการจัดการมลพิษมากตามไปด้วย

ในประเด็นของการที่ผู้ผลิตทุกรายมีส่วนก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไม่ทางตรงก็ทางอ้อม และประเด็นการเก็บภาษีมลพิษจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนนั้น เพื่อให้หันไปใช้สินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางเท่านั้น คือร้อยละ 70 และ 65 ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการยังไม่เห็นถึงปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งผลิตของตนมากนัก เพราะเป็นการผลิตขนาดเล็กใน

ครัวเรือนมลสารเกิดขึ้นมีน้อย และอาจจะมองว่าเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมยังเป็นเรื่องที่ไกลตัว โดยสังเกตได้จากในขณะที่ยุติผลิตรางรายนั่งทำงานอยู่ จะไม่มีการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องป้องกันตนเองจากมลสารเลย อาจเพราะคิดว่าในบริเวณนั้นไม่มีมลสารเกิดขึ้นหรือหากมีก็ในปริมาณน้อยจนไม่สามารถทำอันตรายต่อสุขภาพได้แม้ว่าบางรายจะทำงานมานานหลายปีก็ตาม ส่วนในเรื่องของเงินที่รัฐบาลได้จากการเก็บภาษีมลพิษควรนำมาตั้งโรงงานบำบัดมลพิษรวมเพราะจะช่วยให้ต้นทุนในการกำจัดมลพิษต่อหน่วยลดลง ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง เช่นกัน คือร้อยละ 68 อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการคิดว่าแหล่งผลิตของตนมีขนาดเล็ก มลพิษไม่มาก การติดตั้งเครื่องบำบัดมลพิษเองจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการจ่ายให้กับรัฐบาล ดังนั้นต้นทุนการผลิตย่อมลดลง หรืออาจเนื่องจากผู้ประกอบการยังไม่ถึงเห็นถึงความสำคัญของปัญหา มลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีสาเหตุจากกระบวนการผลิต จึงไม่มีความจำเป็นเท่าที่ควรในการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การเก็บภาษีมลพิษ แม้ว่ารัฐบาลจะนำเงินที่ได้มาตั้งโรงงานบำบัดมลพิษรวมก็ตาม

จากการตอบแบบสอบถามยังพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 62 เห็นด้วยในประเด็นที่ให้ผู้ก่อมลภาวะต้องจ่ายเงินในรูปของค่าปล่อยมลพิษ ค่าใช้บริการในการบำบัด ค่าผลิตภัณฑ์ ค่าบริหารจัดการ ภาษีมลพิษ ฯลฯ แก่รัฐบาล อาจจะมีเหตุผลจากการที่ผู้ประกอบการเห็นว่าการผลิตไม้แกะสลักแม้จะมีต้นทุนที่สูงขึ้นในปัจจุบันและมีกำไรไม่มากนักเนื่องจากมีผู้ผลิตหลายรายมีการขายตัดราคากันเอง แต่ยังคงคำนึงถึงสุขภาพของตนเองและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอยู่

จากคำถามเกี่ยวกับการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด 15 ข้อ โดยการให้คะแนน คือ หากตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 4 คะแนน ตอบเห็นด้วยให้ 3 คะแนน ตอบเห็นด้วยปานกลาง 2 คะแนน ตอบไม่เห็นด้วยให้ 1 คะแนน ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 0 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ระดับคะแนน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก

คะแนนการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย	ระดับการรับรู้
0 – 12 คะแนน	รับรู้ในระดับค่อนข้างต่ำมาก
13 – 24 คะแนน	รับรู้ในระดับค่อนข้างต่ำ
25 – 36 คะแนน	รับรู้ในระดับปานกลาง
37 – 48 คะแนน	รับรู้ในระดับค่อนข้างสูง
49 – 60 คะแนน	รับรู้ในระดับค่อนข้างสูงมาก

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะ เป็นผู้จ่ายของผู้ประกอบการไม้แกะสลัก

การรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
รับรู้ในระดับค่อนข้างต่ำมาก	-	0.00
รับรู้ในระดับค่อนข้างต่ำ	52	29.90
รับรู้ในระดับปานกลาง	22	12.60
รับรู้ในระดับค่อนข้างสูง	94	54.00
รับรู้ในระดับค่อนข้างสูงมาก	6	3.50
รวม	174	100.00

ผลจากการแจกแจงข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะ เป็นผู้จ่ายในระดับค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 54.00 คือมีการรับรู้ในนโยบายของรัฐบาลที่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ภาษีมลพิษ ค่าปรับ หรือการให้เงินอุดหนุน ซึ่งจะช่วยให้มลพิษในแหล่งผลิตของตนเองมีปริมาณลดลงจนอยู่ในระดับมาตรฐานและเป็นประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสิ่งแวดล้อม โดยผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีความเห็นเพิ่มเติมว่าหากแหล่งผลิตของตน สร้างมลพิษเกินมาตรฐานจริงก็ยินดีที่จะทำตามนโยบายของรัฐบาลทุกประการ เพราะจะเป็นการ ช่วยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชนให้ดีขึ้น มีการรับรู้ในระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 29.90 และในระดับค่อนข้างสูงมาก ร้อยละ 3.50 ตามลำดับ เพราะผู้ประกอบการบางส่วนยังไม่เข้าใจว่า การเสียค่าธรรมเนียม เสียภาษีมลพิษ จ่ายค่าปรับ หรือการได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลจะมีส่วน ช่วยให้เกิดการลดมลพิษได้อย่างไร

4.3 ความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย (PPP) ของผู้ประกอบการ ไม้แกะสลักบ้านถวาย

ตารางที่ 5 แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่หากต้อง ถูกเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมในการบำบัดมลภาวะเมื่อมีการบังคับใช้ในอนาคต การต้อง ปรับปรุงหรือสร้างระบบกำจัดของเสียที่เกิดจากระบวนการผลิตหากหน่วยงานทางราชการขอ ความร่วมมือ หรือหากรัฐบาลให้เงินอุดหนุนแก่สถานประกอบการที่มีการบำบัดมลพิษได้ตาม

มาตรฐานเพื่อให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น แม้ว่าจะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นก็ตาม แต่ถ้าแหล่งผลิตของตนก่อให้เกิดมลภาวะในระดับที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและคนในชุมชน ผู้ประกอบการมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในส่วนนี้ อาจเป็นเพราะมีความคิดว่าไม่ว่าการผลิตจะเป็นขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ตามย่อมมีการปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อมตลอดเวลา จะมีปริมาณมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการแต่ละรายว่ามีการจัดการในส่วนนี้มากน้อยเพียงใด แต่หากไม่มีการจัดการหรือมีระบบการจัดการมลพิษที่ไม่ได้มาตรฐานย่อมจำเป็นที่จะต้องจ่ายเงินให้กับรัฐบาลเพื่อเป็นการฟื้นฟูหรือรักษาสิ่งแวดล้อม จะต้องจ่ายมากหรือน้อยต่างกันไปขึ้นอยู่กับปริมาณมลสารที่ปล่อยออกมาและการก่อความรุนแรงของปัญหา หรือจากค่าความเสียหายทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากมลพิษ ผู้ประกอบการอาจมีความเห็นว่าแหล่งผลิตของตนมีการจัดการที่ดี เกิดมลพิษไม่มาก และไม่นำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมั่นใจว่าสถานประกอบการของตนเองไม่ต้องจ่ายค่าเสียหาย แต่หากเกิดปัญหามลพิษจากแหล่งผลิตของตนก็เต็มใจที่จะปฏิบัติตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย

นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้ประกอบการมีความเต็มใจเสนอราคาที่ต้องจ่ายในการจัดการมลพิษที่ไม่ต่ำจนเกินไป อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการมีความเห็นว่าเงินที่จ่ายไปนั้นจะนำไปสู่การจัดการมลพิษที่ได้มาตรฐาน หากแหล่งผลิตสร้างมลพิษมากการจัดการปัญหายังจำเป็นที่จะต้องใช้เงินในการดำเนินการมากเช่นกัน แต่การเสนอราคาเริ่มต้นจะถูกขยับเพิ่มขึ้นถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “เต็มใจจ่าย” และจะถูกลดลงเมื่อตอบว่า “ไม่เต็มใจจ่าย” ดังนั้นการตอบเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการอาจจะขึ้นอยู่กับราคาเริ่มต้น ความลำเอียงของราคาเริ่มต้นจึงมีผลต่อการตอบเต็มใจจ่ายได้

จากสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ผู้ประกอบการมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม และเห็นว่าผู้ประกอบการทุกคนควรให้ความร่วมมือหากมีการนำหลักการนี้มาใช้ เนื่องจากหลักการดังกล่าวเป็นไปเพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เป็นหลักหรือกฎเกณฑ์ที่จะทำให้ผู้สร้างมลภาวะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อควบคุมและหาทางป้องกันการเกิดมลพิษเป็นภาระที่ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการย่อมมีความต้องการที่จะลดต้นทุนในส่วนนี้ โดยการหันมาติดตั้งหรือปรับปรุงระบบบำบัดมลพิษให้ได้มาตรฐาน

ในประเด็นเกี่ยวกับการเสียเงินจำนวนหนึ่งให้แก่รัฐบาลหากผู้ประกอบการไม่สามารถกำจัดหรือลดปริมาณฝุ่นไม้ที่เกิดจากขั้นตอนการผลิตได้ เพื่อรัฐบาลจะได้นำเงินในส่วนนี้ไปติดตั้งระบบกำจัดมลสารรวมให้กับแหล่งผลิต และการจ่ายเงินมัดจำจากผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มการเกิดมลพิษ แต่หากผลิตภัณฑ์นั้นไม่ก่อให้เกิดมลพิษจะมีการจ่ายเงินคืน พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความ

เต็มใจที่จะจ่ายปานกลาง อาจเป็นเพราะการผลิตไม้แกะสลักเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เป็นการผลิตในครัวเรือน ฝุ่นไม้และมลสารต่างๆเกิดขึ้นจึงมีไม่มากนัก และเมื่อไม่มีแนวโน้มการเกิดมลพิษการจ่ายเงินมัดจำจึงไม่มีความจำเป็น หรือการติดตั้งระบบกำจัดมลพิษอาจไม่ใช่สิ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากนัก แม้ว่าการจ่ายเงินให้แก่รัฐบาลเพื่อนำไปติดตั้งระบบกำจัดมลสารรวมจะเป็นการช่วยลดต้นทุนในการจัดการมลพิษก็ตาม อีกทั้งอาจมีผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง ความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมย่อมลดลง

ผู้ประกอบการที่แสดงความไม่เต็มใจจ่ายอย่างยิ่งจะมีเป็นส่วนใหญ่ของค่าความเต็มใจจ่ายในทุกประเด็นคำถาม อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไม่มีความพร้อมที่จะถูกเรียกเก็บเงินมีค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง แต่รายได้ต่ำ จึงไม่ต้องการจะนำค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มาบวกเพิ่มเป็นต้นทุนอีก หรืออาจเป็นเพราะแหล่งผลิตของตนเองไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในระดับที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและต่อคนในชุมชน ดังนั้นการปรับปรุงระบบกำจัดของเสีย การจ่ายค่ามัดจำผลิตภัณฑ์ ค่าธรรมเนียมในการจัดการมลพิษ ฯลฯ จึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไม่เต็มใจอย่างยิ่งหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้

ตารางที่ 5 แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต

ความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้	เต็มใจอย่างยิ่ง	เต็มใจปานกลาง	ไม่เต็มใจ	ไม่เต็มใจอย่างยิ่ง	
1. ท่านพร้อมที่จะถูกเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมการบำบัดมลภาวะหากมีการบังคับใช้ในอนาคต	13 (7.50)	69 (39.70)	58 (33.30)	28 (16.10)	6 (3.40)
2. หากกิจกรรมการผลิตสินค้าของท่านก่อให้เกิดมลภาวะในระดับที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและคนในชุมชน ท่านเต็มใจที่จะเสียค่าธรรมเนียมในการจัดการมลพิษ	9 (5.20)	69 (39.70)	59 (33.90)	33 (19.00)	4 (2.30)
3. ท่านเต็มใจที่จะปรับปรุงหรือสร้างระบบกำจัดของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต หากหน่วยงานทางราชการขอความร่วมมือ	8 (4.60)	72 (41.40)	61 (35.10)	31 (17.80)	2 (1.10)

ตารางที่ 5 แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้าง
มลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต (ต่อ)

ความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้	เต็มใจอย่างยิ่ง	เต็มใจปานกลาง	ไม่เต็มใจ	ไม่เต็มใจอย่างยิ่ง	
4. หากรัฐบาลให้เงินอุดหนุนแก่สถานประกอบการที่มีการบำบัดมลพิษได้ตามมาตรฐาน ท่านเต็มใจที่จะปรับปรุงระบบบำบัดของท่านให้ได้ตามมาตรฐานเช่นกัน	5 (2.90)	67 (38.50)	71 (40.80)	26 (14.90)	5 (2.90)
5. หากท่านไม่สามารถกำจัด/ลดปริมาณฝุ่นไม้ที่เกิดจากขั้นตอนการผลิตได้ ท่านเต็มใจที่จะเสียเงินจำนวนหนึ่งให้แกรัฐเพื่อที่รัฐจะได้นำเงินจำนวนนั้นไปติดตั้งระบบกำจัดมลสารรวมให้กับแหล่งผลิต	8 (4.60)	59 (33.90)	75 (43.10)	26 (14.90)	6 (3.40)
6. ท่านเต็มใจที่จะจ่ายเงินมัดจำจำนวนหนึ่งจากราคาผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มการเกิดมลพิษ แต่หากผลิตภัณฑ์นั้นไม่ก่อให้เกิดมลพิษก็จะมีการจ่ายเงินมัดจำคืนให้	6 (3.40)	66 (37.90)	67 (38.50)	30 (17.20)	5 (2.90)
7. เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ท่านเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษแม้ว่าจะทำให้ต้นทุนการผลิตของท่านสูงขึ้นก็ตาม	4 (2.30)	73 (42.00)	70 (40.20)	26 (14.90)	1 (0.60)
8. หากมีการถามผู้ประกอบการเพื่อให้เสนอราคาที่ท่านเต็มใจที่จะจ่ายในการจัดการมลพิษ ท่านจะเสนอราคาที่ไม่ต่ำจนเกินไป เพราะท่านคิดว่าราคานั้นเป็นการช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น	2 (1.10)	78 (44.80)	69 (39.70)	24 (13.80)	1 (0.60)
9. จากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่ท่านมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆก็ตาม	2 (1.10)	83 (47.70)	62 (35.60)	26 (14.90)	1 (0.60)

ตารางที่ 5 แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้าง
มลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต (ต่อ)

ความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้	เต็มใจอย่างยิ่ง	เต็มใจปานกลาง	ไม่เต็มใจ	ไม่เต็มใจอย่างยิ่ง	
10 การใช้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการผลิตเป็นวิธีการที่ผู้ประกอบการทุกคนควรให้ความร่วมมือความร่วมมือ	2 (1.10)	85 (48.90)	59 (33.90)	26 (14.90)	2 (1.10)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากคำถามเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต เป็นคำถามในเชิงบวกทั้งหมด 10 ข้อ โดยการให้คะแนน คือ หากตอบเต็มใจอย่างยิ่งให้ 4 คะแนน ตอบเต็มใจให้ 3 คะแนน ตอบไม่เต็มใจปานกลางให้ 2 คะแนน ตอบไม่เต็มใจให้ 1 คะแนน ตอบไม่เต็มใจอย่างยิ่งให้ 0 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ระดับคะแนน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ผลจากการแจกแจงข้อมูลดังตารางที่ 6 และ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่ายหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต อยู่ในระดับค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 47.70 ในระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 26.40 ในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.40 ในระดับค่อนข้างสูงมาก ร้อยละ 2.90 และในระดับค่อนข้างต่ำมาก ร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจอย่างยิ่งที่จะจ่ายเงินไม่ว่าจะเป็นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมในการบำบัดมลพิษ ค่ามัดจำจากผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มการก่อให้เกิดมลพิษ หรือปรับปรุงระบบบำบัดมลพิษของตนหากมีการจัดการที่ไม่ได้มาตรฐาน อาจเนื่องมาจากต้องการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ต้องการถูกลงโทษหรือเสียค่าปรับในภายหลัง อีกทั้งแหล่งผลิตของชุมชนได้ขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงต้องการที่จะรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีไว้ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว

แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเต็มใจที่จะจ่ายอยู่ในระดับปานกลาง จนถึงระดับต่ำมาก อาจเนื่องมาจากความคิดเห็นที่ว่า การผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวายเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ระดับครัวเรือนจึงไม่น่าจะก่อให้เกิดมลพิษมากจนถึงระดับที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเป็น

อาชีพที่ทำกันมานานและไม่เห็นถึงผลกระทบในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆให้กับรัฐบาล เพราะการจ่ายเพิ่มเท่ากับเป็นการเพิ่มต้นทุนนั่นเอง

ตารางที่ 6 ระดับความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต

คะแนนความเต็มใจที่จะจ่าย	ระดับความเต็มใจที่จะจ่าย
0 – 8 คะแนน	ระดับค่อนข้างต่ำมาก
9 – 16 คะแนน	ระดับค่อนข้างต่ำ
17 – 24 คะแนน	ระดับปานกลาง
25 – 32 คะแนน	ระดับค่อนข้างสูง
33 – 40 คะแนน	ระดับค่อนข้างสูงมาก

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้

ความเต็มใจที่จะจ่ายหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้	จำนวน	ร้อยละ
ความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับค่อนข้างต่ำมาก	1	0.60
ความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับค่อนข้างต่ำ	46	26.40
ความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับปานกลาง	39	22.40
ความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับค่อนข้างสูง	83	47.70
ความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับค่อนข้างสูงมาก	5	2.90
รวม	174	100.00

ในส่วนของคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ในประเด็นเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการหากมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการจัดการมลพิษของแหล่งผลิต ผลของการวิจัยพบว่า

1. หากภาครัฐบาลมีการเรียกเก็บเงินจากผู้ประกอบการที่ไม่สามารถบำบัดมลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตได้ตามมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างที่มีความเต็มใจจะจ่ายเงินในส่วนนี้มีเหตุผลคือ เพื่อเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และของแหล่งผลิต อีกทั้งยังเป็นการรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ผลิต และนักท่องเที่ยวก็จะได้เห็นหรือสัมผัสกับบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมที่ดี หากออกเป็นกฎหมายแล้วผู้ประกอบการก็ควรปฏิบัติตามอย่างจริงจัง ไม่ควร

หลีกเลี่ยง เพราะอาจไม่คุ้มค่ากับการเสียค่าปรับในภายหลัง และเต็มใจจ่ายเพราะเมื่อผู้ประกอบการไม่สามารถบำบัดมลพิษได้เอง เนื่องจากไม่รู้วิธีการที่ถูกต้อง ขาดการศึกษาเกี่ยวกับด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากจ่ายเงินให้แก่รัฐบาลเพื่อให้รัฐบาลจัดการให้คงจะมีประสิทธิภาพมากกว่า

ส่วนเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เต็มใจจ่ายเงินคือ การผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวายเป็นเพียงอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ใช้เครื่องมือเครื่องจักรไม่มาก มีมลพิษน้อยย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อสุขภาพของผู้ผลิตน้อยเช่นกัน จึงไม่ควรที่จะต้องจ่ายเงินค่าบำบัดมลพิษอีก รัฐบาลควรจะไปเรียกเก็บจากโรงงานที่มีขนาดใหญ่มากกว่า อีกทั้ง การทำธุรกิจไม้แกะสลักมีกำไรน้อย หากมีการเรียกเก็บเงินจากรัฐบาลเพื่อไปบำบัดมลพิษก็จะทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้กำไรลดลงจากเดิม หากจะให้ขึ้นราคาขายสินค้าคงเป็นไปได้ยาก เพราะสินค้าจะขายยากขึ้นอาจทำให้เสียลูกค้าได้ และก่อนที่รัฐบาลจะให้ผู้ประกอบการจ่ายเงินในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่สามารถบำบัดมลพิษได้ตามมาตรฐาน รัฐบาลควรส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการบำบัดหรือการจัดการมลสารที่เกิดจากขั้นตอนการผลิตก่อน และเมื่อผู้ประกอบการได้รับคำแนะนำแล้วหากยังไม่มีการจัดการที่ดีก็ควรจ่ายเงินให้แก่รัฐบาล แต่หากสามารถจัดการได้ดีตามมาตรฐานแล้วก็ไม่ควรจ่ายอีก

2. เงินที่รัฐบาลเก็บจากผู้ประกอบการที่ไม่สามารถบำบัดมลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตได้ตามมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ารัฐบาลควรนำเงินที่เก็บได้ไปติดตั้งเครื่องบำบัดมลพิษให้กับแหล่งผลิต เพราะจะเป็นการใช้เงินได้ตรงประเด็นมากที่สุด เนื่องจากเงินที่จ่ายไปนั้นเกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ รัฐบาลควรนำเงินนั้นมาจัดเป็นสวัสดิการในลักษณะของค่ารักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้ผลิตหรือแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีการผลิตไม้แกะสลัก เช่น ค่ารักษาพยาบาลฟรีในกรณีที่เกิดการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการได้รับมลสารจากการผลิตไม้แกะสลัก ควรนำเงินไปซื้อเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันมลสารที่เกิดจากการผลิตอันอาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยแจกจ่ายแก่กลุ่มผู้ผลิต เช่น หน้ากากกันฝุ่นละออง ผ้าปิดปากปิดจมูก ถุงมือ ฯลฯ รัฐบาลควรจะนำเงินที่เรียกเก็บไปจ้างนักวิชาการมาฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ผลิตเกี่ยวกับการป้องกันสุขภาพของตนเองจากการทำงาน และวิธีการรักษาสังแวดล้อมเพื่อให้ได้รับผลกระทบจากมลสารที่น้อยที่สุด เจ้าหน้าที่ควรมีการติดตามผลอย่างจริงจัง เพราะหากผู้ผลิตรู้วิธีการก็จะสามารถปฏิบัติหรือจัดการกับมลสารได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานและจะได้ไม่ต้องจ่ายเงินในส่วนนี้อีกต่อไป

3. หากผู้ประกอบการยินดีที่จะจ่ายเงินให้แก่รัฐบาลหากไม่สามารถบำบัดมลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตได้ตามมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าจะไม่นำรายจ่ายส่วนนี้เข้าไปบวกเป็นต้นทุนในการผลิต เหตุผลเพราะหากบวกเข้าไปจะทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น และราคาขาย

สินค้าก็จะต้องเพิ่มตามหากอยากได้กำไรเท่าเดิม ย่อมจะทำให้ขายสินค้าได้น้อยลง เพราะลูกค้าส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการซื้อสินค้าในราคาเดิม อาจทำให้หันไปซื้อสินค้าชนิดเดียวกันจากร้านอื่นได้ และรายได้ของร้านก็จะลดลง แต่บางส่วนมีความเห็นว่าจะต้องนำเงินที่จ่ายไปนั้นมาบวกเข้าเป็นต้นทุนในการผลิตด้วย เพราะเป็นรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น หากต้องการได้กำไรเท่าเดิมราคาขายสินค้าก็ต้องปรับตัวสูงขึ้นตาม เนื่องจากการขายไม้แกะสลักมีกำไรไม่มากหากไม่บวกเข้าไปอาจทำให้กิจการขาดทุนได้

4. หากผู้ประกอบการต้องเลือกระหว่างการที่จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมให้กับรัฐบาลเพื่อรัฐบาลจะได้นำเงินในส่วนนี้ไปใช้ในการติดตั้งระบบบำบัดมลสารรวม กับการที่จะต้องติดตั้งหรือปรับปรุงระบบบำบัดมลสารของตนเองให้ได้มาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกติดตั้งหรือปรับปรุงระบบบำบัดมลสารของตนเองให้ได้มาตรฐานมีเหตุผลคือ การติดตั้งระบบบำบัดมลสารเองอาจจะประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่าการจ่ายเงินให้แก่รัฐบาล เพราะหมู่บ้านถวายเป็นแหล่งผลิตไม้แกะสลักในลักษณะของอุตสาหกรรมในครัวเรือนเกิดมลสารน้อยอาจจะไม่ต้องใช้เครื่องบำบัดขนาดใหญ่หรือมีประสิทธิภาพสูงหรือมีราคาแพงๆเหมือนกับที่ใช้ในโรงงานขนาดใหญ่ อีกทั้งผู้ประกอบการยังทราบค่าใช้จ่ายที่แน่นอนถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้สามารถควบคุมหรือกำหนดค่าใช้จ่ายได้เอง แต่กลุ่มตัวอย่างที่เลือกจะติดตั้งหรือปรับปรุงระบบบำบัดมลสารเองเพราะจะเห็นผลเร็วกว่า เนื่องจากผู้ผลิตหรือกลุ่มผู้ผลิตจะร่วมกันดำเนินการเองและอาจจะใช้เวลาไม่นานนัก มลสารที่ถูกปล่อยออกมาในแต่ละวันก็จะได้รับการบำบัดเร็วขึ้น แต่หากจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลรัฐบาลจะต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนที่เป็นระบบซึ่งจะทำให้ใช้เวลานาน ทำให้ผู้ประกอบการอาจเกิดความไม่แน่ใจในเงินที่จ่ายให้แก่รัฐบาลไป และมลสารก็จะถูกปล่อยออกมาเรื่อยๆโดยไม่มีการบำบัด และอีกเหตุผลคือ ผู้ประกอบการขาดความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาล เงินค่าธรรมเนียมที่เก็บไปอาจเกิดการรั่วไหลหรือนำไปใช้ในทางอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการบำบัดมลสาร อาจทำให้ประโยชน์ไม่ถึงมือประชาชนหรืออาจมีการนำเงินมาใช้เกี่ยวกับทางด้านสิ่งแวดล้อมจริงแต่เป็นจำนวนเงินที่น้อยกว่าที่รัฐบาลเรียกเก็บไปจากผู้ประกอบการ

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลมีเหตุผลคือ การที่ไม่มีความรู้เรื่องการบำบัดมลสารหรือการติดตั้งเครื่องบำบัดมลสารรวม หากต้องจัดการเองอาจจะเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์หรืออาจจะใช้ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพมากนัก แต่หากจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลการจัดการมลสารรวมจะมีประสิทธิภาพมากกว่าและได้ผลดีกว่า เนื่องจากรัฐบาลมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง และจะจ่ายหากรัฐบาลเรียกเก็บเงินในราคาที่ไม่สูงมากนัก เพราะธุรกิจไม้แกะสลักของบ้านถวายเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กมีกำไรน้อย หากรัฐบาลเรียกเก็บในราคาที่สูงมากก็จะทำให้ผู้ประกอบการขาดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ และทำให้ไม่ยอม

จ่ายหรืออาจเกิดการหลบเลี่ยงการจ่ายค่าธรรมเนียมได้ หรืออาจเพราะการจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายหากมีการออกเป็นกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ชัดเจน ซึ่งดีกว่าการที่ผู้ประกอบการจะต้องยุ่งยากในการติดตั้งหรือปรับปรุงระบบบำบัดมลสารเองให้ได้มาตรฐาน

5. การที่ภาครัฐบาลมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้เพื่อช่วยลดปัญหามลพิษที่เกิดจากระบวนการผลิต กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการควรให้ความร่วมมือ มีเหตุผลคือ เพื่อเป็นการรักษาสุขภาพของผู้ผลิตเอง หากไม่ยอมเกิดการเจ็บป่วยก็ต้องมีการจัดการมลสารที่ดี หากจัดการเองไม่ได้ก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของทางกฎหมาย เป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการจัดการมลพิษในแหล่งผลิตของตนเองให้ดีที่สุด เกิดมลสารน้อยที่สุด เพื่อรักษาสีแกวเคลือบของชุมชนแม้ว่าจะเป็นการผลิตในระดับอุตสาหกรรมขนาดเล็กก็ตาม นอกจากนั้นยังเป็นการช่วยรักษาหรือเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ เพราะหากแหล่งผลิตไม่แกะสลักซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมีมลพิษ นักท่องเที่ยวก็จะไม่ยอมมาเที่ยวชมและซื้อสินค้า เนื่องจากปัญหาทางด้านมลสารและทัศนียภาพ แต่หากมีการร่วมมือกับรัฐบาลเพื่อการจัดการมลพิษที่คือนักท่องเที่ยวก็จะเข้ามามากขึ้น และซื้อสินค้ามากขึ้น ทำให้เกิดรายได้ตามมานั่นเอง และเพราะเป็นวิธีที่ยุติธรรมในการที่จะต้องช่วยกันลดปัญหามลพิษ เนื่องจากหากใครก่อมลพิษมาก แต่จัดการได้น้อย ย่อมต้องจ่ายค่าธรรมเนียมมาก หากใครจัดการมลสารได้ตามมาตรฐานก็ไม่ต้องจ่ายในส่วนนี้ ซึ่งต้องใช้เป็นมาตรการกับโรงงานทุกขนาด และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่รับผิดชอบในส่วนนี้ก็ต้องมีความเข้มงวด รัดกุมในการตรวจสอบและดำเนินการ

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าจะไม่ควรร่วมมือหากรัฐบาลมีการนำหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายมาใช้ มีเหตุผลคือ การผลิตไม้แกะสลักบ้านถวายเป็นการผลิตในครัวเรือนหรือเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีมลสารเกิดขึ้นน้อย ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไม่มากนัก จึงไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินใดๆหรือดำเนินการอะไรให้กับรัฐบาล ธุรกิจประเภทนี้มีรายได้หรือกำไรน้อย หากต้องจ่ายเงินใดๆให้กับรัฐบาลอีกอาจทำให้ธุรกิจขาดทุนและต้องเลิกกิจการไปในที่สุด และอีกเหตุผลคือ ผู้ประกอบการมีความไม่มั่นใจในเกณฑ์การวัดมลพิษของรัฐบาลว่าโรงงานใดสร้างมลพิษมากหรือน้อยจนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่มั่นใจว่าเงินที่จ่ายไปนั้นจะถูกนำมาใช้ในการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย ต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการ

ตารางที่ 8 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อผู้ผลิตมีส่วนก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : ผู้ผลิตมีส่วนก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1.4
ไม่เห็นด้วย	1.0	36.2
เห็นด้วยปานกลาง	29.5	56.5
เห็นด้วย	59.0	5.8
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10.5	
รวม	100.0(105)	100.0(69)

จากผลการศึกษาพบว่า ในจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 174 คน ผู้ที่มีความเต็มใจจ่ายตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย ส่วนใหญ่(ร้อยละ 59.5) เห็นด้วยกับการที่ผู้ผลิตทุกรายมีส่วนในการก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ส่วนผู้ประกอบการที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.5) เห็นด้วยในระดับปานกลาง การเห็นด้วยของผู้ประกอบการอาจเกิดจากความคิดว่ามลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นการผลิตขนาดใดก็ตามย่อมจะมีของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อมตลอดเวลาทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อเป็นการช่วยป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ประกอบการจึงเต็มใจจ่ายเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นของชุมชน ผู้ที่เห็นด้วยในระดับปานกลางอาจมีความเห็นว่าสถานประกอบการหรือแหล่งผลิตแต่ละแห่งมีการใช้ทรัพยากร วิธีการผลิต และวิธีการจัดการมลพิษที่แตกต่างกัน ปัญหามลพิษอาจไม่เกิดขึ้นจากแหล่งผลิตขนาดเล็กที่มีลักษณะเป็นการผลิตในครัวเรือนอย่างการผลิตไม้แกะสลักบ้านถวายเป็นผู้ประกอบการกลุ่มนี้จึงไม่เต็มใจที่จะเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการมลพิษ

ตารางที่ 9 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อผู้สร้างมลพิษต้องมีการใช้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อป้องกันการเกิดมลพิษ จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: ผู้สร้างมลพิษต้องมีการใช้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อป้องกันการเกิดมลพิษ	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วย	1.0	40.6
เห็นด้วยปานกลาง	28.6	52.2
เห็นด้วย	61.0	7.2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9.5	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ผู้ประกอบการที่เห็นด้วยกับการให้ผู้สร้างมลพิษต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อควบคุมหรือป้องกันการเกิดมลพิษ พบว่าส่วนใหญ่(ร้อยละ 61.0) มีความเต็มใจจ่าย ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่(ร้อยละ 52.2) คือผู้ที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้ที่เต็มใจจ่ายมีการคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าและต้องการที่จะทำตามนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากการดำเนินการใดๆเพื่อป้องกันมลพิษจำเป็นต้องใช้เงิน ซึ่งอาจนำไปติดตั้งเครื่องบำบัดมลสารรวมให้กับแหล่งผลิต แต่ต้องเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากจนเกินไปจนทำให้ผู้ประกอบการขาดทุน เพราะหากเป็นเช่นนั้น แม้ผู้ประกอบการจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากเพียงใดก็ตาม ความเต็มใจจ่ายย่อมลดลง และเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการจ่ายเงินของผู้สร้างมลพิษ จะมีความเต็มใจจ่ายเช่นกัน แม้จะเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 1.0) ก็ตาม พบว่าผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไม่ต้องการที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลหากมีการออกเป็นกฎหมายบังคับใช้ เพราะอาจทำให้เสียค่ารับหรือเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามมาในภายหลังได้ และแม้ว่าจะเห็นด้วยในระดับปานกลางแต่หากค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มีผลต่อรายได้ในอนาคต ย่อมทำให้ผู้ประกอบการไม่เต็มใจจ่ายได้เช่นกัน (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 10 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อการใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่าทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : การใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่าทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	4.3
ไม่เห็นด้วย	1.0	31.9
เห็นด้วยปานกลาง	28.6	55.1
เห็นด้วย	63.8	8.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6.7	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

การใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่านั้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสิ่งแวดล้อมเป็นทรัพยากรธรรมชาตินำมาผลิตเป็นสินค้าหลายชนิด มีลักษณะเป็นสินค้าสาธารณะ มีราคาไม่ชัดเจนเหมือนสินค้าทั่วไป ผู้ผลิตไม่แกะสลักสามารถได้มาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทำให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคขาดความตระหนักถึงคุณค่าและความจำกัดของสิ่งแวดล้อม จึงเกิดการบริโภคที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เกิดเป็นมลพิษสิ่งแวดล้อม ปัญหาดังกล่าวสามารถจัดการหรือแก้ไขได้โดยการใช้มาตรการทางด้านเศรษฐศาสตร์ เช่น การจ่ายค่าธรรมเนียม ค่าปรับ หรือจ่ายภาษีมลพิษที่เกิดจากการผลิตไม่แกะสลัก ผลการศึกษาจากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.8) ที่มีสาเหตุจากการใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่า มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพื่อการจัดการมลพิษตามหลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย ส่วนผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.1) คือผู้ที่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวในระดับปานกลางเท่านั้น

ผู้ประกอบการอาจมีความเห็นว่าควรมีการวัดมูลค่าของการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และควรวัดอย่างระมัดระวัง เพราะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีลักษณะพิเศษ คือ หากถูกทำลายหรือเสื่อมแล้วจะไม่สามารถฟื้นฟูสภาพเดิมได้ ดังนั้นราคาของสินค้าและบริการควรสะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนของการผลิตและต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้บริโภคอย่างเต็มที่ ผู้ประกอบการที่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.5) เต็มใจที่จะจ่าย แต่ผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.9) เห็นด้วยในระดับปานกลาง ดังผลการศึกษาจากตารางที่ 11 อาจเนื่องจากไม่มีความเข้าใจในประเด็นคำถามมากนัก หรืออาจคิดว่าทรัพยากรและวัตถุดิบบางชนิดที่ไม่มีราคาหรือได้มาฟรีไม่ได้ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น จึงไม่จำเป็นมากนักที่จะต้องนำมาคิดมูลค่าให้กับ

สิ่งนั้น เพื่อนำมาบวกเข้าไปในราคาสินค้า จะยังมีผลให้ราคาขายสินค้าสูงขึ้น และทำให้ปริมาณการขายสินค้าลดลงได้

ตารางที่ 11 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อราคาของสินค้าและบริการสะท้อนถึงต้นทุนการผลิตและทรัพยากรที่ใช้บริโภคอย่างเต็มที่ จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: ราคาของสินค้าและบริการสะท้อนถึงต้นทุนการผลิตและทรัพยากรที่ใช้บริโภคอย่างเต็มที่	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	7.2
ไม่เห็นด้วย	-	37.7
เห็นด้วยปานกลาง	25.7	44.9
เห็นด้วย	69.5	8.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.8	1.4
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ตารางที่ 12 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยการผลิตซึ่งต้องปรากฏอยู่ในบัญชีของสถานประกอบการ จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยการผลิตซึ่งต้องปรากฏอยู่ในบัญชีของสถานประกอบการ	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	11.6
ไม่เห็นด้วย	-	43.5
เห็นด้วยปานกลาง	29.5	36.2
เห็นด้วย	57.1	8.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	13.3	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ในปัจจุบันประชาชนมีการบริโภคสินค้าเป็นจำนวนมาก หัตถกรรมไม้แกะสลักจากบ้านถวายเป็นเพียงเครื่องประดับตกแต่งอาคารสถานที่ แต่เนื่องจากมีความสวยงาม ประณีต และมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทยจึงเป็นที่นิยมของคนทั่วไป ปริมาณการผลิตจึงมีมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค มีการนำทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ อากาศ และวัตถุดิบต่างๆ มาใช้ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่งแม้ว่าบางอย่างจะได้มาฟรีๆก็ตาม หากมีการใช้อย่างฟุ่มเฟือยขาดการจัดการที่ดี คุณภาพสิ่งแวดล้อมย่อมถูกทำลาย แต่หากมีการหามูลค่าของผลได้หรือประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ที่จะสูญเสียไป เจ้าของสถานประกอบการอาจจะวัดได้จากต้นทุนในการสร้างสิ่งทดแทนในสินค้าที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายไป ซึ่งจากผลการศึกษาในตารางที่ 12 พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.1) ของผู้ที่เต็มใจจ่ายเงินเพื่อจัดการมลพิษตามหลักการผู้ก่อมลภาวะเป็นผู้จ่าย คือผู้ประกอบการที่เห็นด้วยกับการนำราคาของสิ่งแวดล้อมบวกเข้าไปในบัญชีของสถานประกอบการ เนื่องจากเป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่ง และผู้ที่ไม่เต็มใจจ่าย คือผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.5) อาจเนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่า ทุกสิ่งที่ได้มาฟรี คือมองว่าทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นสินค้าสาธารณะใครจะใช้ประโยชน์อย่างไรก็ได้ คือเป็นสิ่งที่ไม่ต้องลงทุน ดังนั้นไม่ทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจึงไม่ต้องนำมาบวกในบัญชี หรือหากจะบวกก็ไม่สามารถคิดมูลค่าเป็นตัวเลขได้เอง

ตารางที่ 13 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	14.5
ไม่เห็นด้วย	1.0	44.9
เห็นด้วยปานกลาง	33.3	31.9
เห็นด้วย	53.3	8.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	12.4	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

กระบวนการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใดก็ตาม หากมีการจัดการหรือการป้องกันที่ดี มลสารย่อมถูกปล่อยออกมา และการผลิตไม้แกะสลักก็เช่นกัน มลสารที่เกิดขึ้นอาจได้แก่ สารเคมี ฝุ่นไม้ กลิ่น ขยะ ควัน ฯลฯ มลสารจากแหล่งผลิตแต่มีผลกระทบหรือกระจายออกไปยังแหล่งต่างๆทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับผลกระทบตามไปด้วยแม้ว่าไม่ได้เป็นผู้ผลิตเองก็ตาม จากผลการศึกษาในตารางที่ 13 พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 53.3 ที่เห็นด้วยกับการที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากผู้ก่อมลพิษมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน เพราะผู้ก่อความเสียหายจะได้มีส่วนในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของผู้อื่น และต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน ส่วนผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.9 คือผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว อาจเป็นเพราะการผลิตไม้แกะสลักก่อให้เกิดมลสารเพียงเล็กน้อยจนไม่เห็นผลกระทบในระยะสั้น เมื่อความเสียหายไม่เกิดขึ้น การให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ได้รับผลกระทบจึงไม่จำเป็นต้องมี

ตารางที่ 14 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อผู้ก่อมลภาวะต้องจ่ายเงินในรูปแบบของค่าใช้จ่ายต่างๆในการจัดการมลพิษ จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : ผู้ก่อมลภาวะต้องจ่ายเงินในรูปแบบของค่าใช้จ่ายต่างๆในการจัดการมลพิษ	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	23.2
ไม่เห็นด้วย	1.0	30.4
เห็นด้วยปานกลาง	30.5	37.7
เห็นด้วย	54.3	7.2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	14.3	1.4
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ผลการศึกษาจากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ที่เต็มใจจ่ายเงินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.3) เห็นด้วยกับการที่ผู้ก่อมลภาวะต้องจ่ายเงินในลักษณะค่าใช้จ่ายต่างๆในการจัดการมลพิษ เนื่องจากผู้ประกอบการอาจเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในชุมชน หากเกิดมีมลพิษผลเสียย่อมตกอยู่กับผู้ผลิต และคนในชุมชนโดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ เนื่องจากเด็กเล็กยังไม่ได้เข้าเรียนจะต้องอยู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งผลิต และผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีส่วนช่วยในการผลิตสินค้าแม้จะเป็นขั้นตอนง่ายๆ เช่น การขัดเสี้ยนไม้ด้วยกระดาษทราย การทาสี การทาแลกล ซึ่งอาจได้รับมลพิษเช่นกัน

ดังนั้นหากมีการจ่ายเงินส่วนหนึ่งเพื่อป้องกันหรือจัดการปัญหาดังกล่าวย่อมเป็นผลดีต่อบุคคลเหล่านั้น แต่ผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.7) คือผู้ที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวในระดับปานกลาง เพราะอาจมีความเข้าใจว่าโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เท่านั้นที่ควรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการมลพิษ เนื่องจากมลสารถูกปล่อยออกมาให้เห็นผลกระทบชัดเจน ไม่เหมือนการผลิตไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวายเป็นเพียงการผลิตในครัวเรือนเท่านั้น

ตารางที่ 15 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อสถานประกอบการที่มีระบบบำบัดของเสียให้ได้มาตรฐานไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: สถานประกอบการที่มีระบบบำบัดของเสียให้ได้มาตรฐานไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	21.7
ไม่เห็นด้วย	-	33.3
เห็นด้วยปานกลาง	36.2	30.4
เห็นด้วย	48.6	14.5
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	15.2	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ผู้ประกอบการไม้แกะสลักมีความตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะได้จากสิ่งแวดล้อม สนใจปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แม้ในสถานประกอบการหรือชุมชนของตนจะไม่เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนจากกระบวนการผลิตก็ตาม จากที่ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) กล่าวว่าความเต็มใจที่จะจ่ายเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับขั้นตอนการรับหรือการให้ความสนใจและขั้นตอนการตอบสนองโดยมีส่วนประกอบที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน ส่วนปัจจัยที่มีต่อความเต็มใจจ่ายประกอบด้วยทัศนคติที่มีต่อสังคมและความดีในการใช้ทรัพยากร จากตารางที่ 15 พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.6) ที่เห็นด้วยกับการไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ หากสถานประกอบการนั้นมีระบบบำบัดของเสียได้มาตรฐาน มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในหลักการ “ผู้ก่อมลภาวะเป็นผู้จ่าย” ว่าหากตนเองสามารถป้องกันหรือจัดการมลสารให้มีปริมาณลดลงจนไม่ก่ออันตรายย่อมไม่ต้องเสียเงินให้กับรัฐบาล แต่หากไม่สามารถ

จัดการเองได้หรือไม่ตรงตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้จำเป็นจะต้องจ่ายเงินเพื่อให้รัฐบาลนำเงินในส่วนนี้มาดำเนินการแก้ไขต่อไป ซึ่งอาจมาจากทัศนคติที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.3) เป็นผู้ไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว อาจเนื่องจากรายได้และผลกำไรจากการประกอบธุรกิจไม่เกาะสลักมีไม่มาก หากต้องจ่ายเงินเพิ่มในส่วนนี้อาจทำให้กำไรลดลงหรือขาดทุนได้หรือหากจะให้ปรับปรุงระบบบำบัดให้ได้มาตรฐาน เงินทุนอาจไม่เพียงพอ อีกทั้งผู้ประกอบการไม่มีความรู้ทางด้านนี้โดยตรง

ตารางที่ 16 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อถ้าประชากรให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมมาก ประโยชน์จากการลดมลพิษที่คำนวณได้จะมีมูลค่าสูง จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : ถ้าประชากรให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมมาก ประโยชน์จากการลดมลพิษที่คำนวณได้จะมีมูลค่าสูง	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	14.5
ไม่เห็นด้วย	1.0	36.2
เห็นด้วยปานกลาง	34.3	37.7
เห็นด้วย	54.3	11.6
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10.5	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ผลการศึกษาจากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.3) เต็มใจที่จะจ่ายเงิน คือ ผู้ที่เห็นด้วยในประเด็นที่ประโยชน์จากการลดมลพิษที่คำนวณได้มีมูลค่าสูงขึ้นถ้าประชาชนให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมมาก แสดงถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อส่วนรวมและต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการที่ผู้ประกอบการยอมเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แม้ว่าจะเสียผลประโยชน์ส่วนตนในเรื่องการมีต้นทุนเพิ่มขึ้นก็ตาม นั่นเท่ากับว่าได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ผู้ที่เห็นด้วยในระดับปานกลางจะไม่เต็มใจจ่ายเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.7) ซึ่งระดับการรับรู้ที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายแตกต่างกันไม่มากนัก อาจ เนื่องจากผู้ที่เห็นด้วยปานกลางมีความเห็นว่า มูลค่าของประโยชน์จากการลดมลพิษที่คำนวณได้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทำให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่อาจขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทาง

เศรษฐกิจ เช่น การให้เงินอุดหนุน หรือการผูกบังคับทางกฎหมายเพราะการไม่ทำตามกฎหมายย่อมถูกลงโทษ ทำให้ต้องเสียค่าปรับในภายหลังได้ (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2542)

ตารางที่ 17 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อการเก็บภาษีมลพิษช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภครู้ให้หันไปใช้สินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : การเก็บภาษีมลพิษช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภครู้ให้หันไปใช้สินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	10.1
ไม่เห็นด้วย	-	39.1
เห็นด้วยปานกลาง	32.4	44.9
เห็นด้วย	57.1	5.8
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10.5	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ผู้ซื้อสินค้าไม่แกะสลักจากบ้านถวายส่วนใหญ่จะตัดสินใจเลือกสินค้าโดยมีเหตุจูงใจจากรูปทรง ความละเอียดประณีต ประโยชน์ใช้สอย สี สัน ความคงทน การออกแบบ และราคา แต่จะไม่ค่อยคำนึงถึงหรือให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตว่าก่อมลพิษหรือไม่ แม้ว่าสถานที่ขายสินค้าจะอยู่ที่เดียวกับแหล่งผลิตก็ตาม ผู้บริโภคจะมีความสนใจเพียงว่าได้เห็นขั้นตอนการผลิต วัตถุดิบที่นำมาใช้ เทคนิคการทำ ซึ่งทำให้เกิดความตื่นตาตื่นใจเท่านั้น กลายเป็นจุดขายอย่างหนึ่งของแหล่งผลิตแห่งนี้ แต่หากราคาสินค้าเพิ่มขึ้นผู้บริโภคอาจหันไปซื้อสินค้าจากร้านอื่นที่ถูกกว่าหรือสินค้าอื่นที่ใช้แทนกันได้ โดยราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นนั้นอาจเกิดจากภาษีมลพิษที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายเนื่องจากขั้นตอนการผลิตของตนก่อให้เกิดมลพิษ ดังผลการศึกษาดังตารางที่ 17 พบว่า ในเรื่องการเก็บภาษีมลพิษช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภครู้ให้หันไปใช้สินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.1) ที่เห็นด้วยจะมีความเต็มใจจ่ายเงินตามหลักการผู้ก่อมลภาวะเป็นผู้จ่าย แต่ผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.9) ก็คือผู้ที่ไม่เห็นด้วยในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการเห็นว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนั้นการเลือกซื้อสินค้าแต่ละชนิดจึงมีปัจจัยทางด้านการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมเข้ามาด้วย แต่หากมองในอีกด้านหนึ่งการไม่ซื้อสินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ทำลายสิ่งแวดล้อมอาจเกิดจากการที่ผู้บริโภคสนใจเฉพาะราคาสินค้าเท่านั้น เพราะเจ้าของธุรกิจมีการบวกต้นทุนเพิ่มจากการเสียภาษีมลพิษทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้น

ตารางที่ 18 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อรายได้จากภาษีมลพิษที่รัฐนำมาตั้ง
โรงงานบำบัดมลพิษรวมช่วยให้ต้นทุนการกำจัดมลพิษต่อหน่วยลดลง
จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : รายได้จากภาษีมลพิษที่รัฐนำมาตั้งโรงงานบำบัดมลพิษรวมช่วยให้ต้นทุนการกำจัดมลพิษต่อหน่วยลดลง	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	14.5
ไม่เห็นด้วย	1.0	27.5
เห็นด้วยปานกลาง	34.3	46.4
เห็นด้วย	55.2	11.6
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9.5	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ในการกำจัดมลพิษให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ดี ประหยัดและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการ และมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่มีข้อบ่งชี้ให้เป็นการทำงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจำเป็นต้องมีการประสานงานขอความร่วมมือจากทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ปัญหามลพิษของหมู่บ้านถวายที่เกิดจากการแกะสลักแม่ก่อมลพิษเพียงเล็กน้อยจนไม่เห็นผลกระทบในระยะเวลานั้นแต่จะเกิดการสะสมสารพิษในร่างกายและสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อในที่สุด แต่เมื่อเป็นเพียงการผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมขนาดเล็กผลิตในครัวเรือน ลงทุนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และรายได้ 20,001-40,000 บาทต่อเดือนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การมีระบบการจัดการมลพิษให้ได้ตามมาตรฐานเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก ดังนั้นหากมีการออกกฎหมายให้เสียภาษีมลพิษเพื่อรัฐบาลจะนำเงินมาจัดตั้งโรงงานบำบัดมลพิษรวมให้กับชุมชนเพื่อให้ต้นทุนการกำจัดมลพิษต่อหน่วยลดลง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.2) ที่เห็นด้วย มีความเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ซึ่งอาจเกิดจากความคิดว่าหากต้องติดตั้งระบบกำจัดเองอาจไม่มีประสิทธิภาพอาจเสียทั้งเงินและเวลา และเนื่องจากไม่มีความรู้

ทางด้านนี้ การเสียภาษีให้กับรัฐบาลเป็นวิธีการที่สะดวกกว่า หรืออาจเกิดจากการมีจิตสำนึกถึงสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนส่วนรวม แม้ว่าจะทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นก็ตาม ส่วนผู้ที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.4 ไม่เต็มใจจ่ายเงิน อาจมีความเห็นว่าภาษีที่จ่ายให้รัฐบาลอาจเป็นเงินที่มากกว่าประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ที่ตนเองจะได้รับ อีกทั้งแหล่งผลิตของตนก็ไม่จำเป็นต้องมีโรงงานบำบัดมลสารรวมเนื่องจากมีมลสารน้อย ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น

ตารางที่ 19 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อการให้เงินอุดหนุนเป็นการจูงใจให้ผู้สร้างมลภาวะเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้ : การให้เงินอุดหนุนเป็นการจูงใจให้ผู้สร้างมลภาวะเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	11.6
ไม่เห็นด้วย	1.0	30.4
เห็นด้วยปานกลาง	27.6	50.7
เห็นด้วย	61.9	5.8
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9.5	1.4
รวม	100.0(105)	100.0(69)

สมพร อิศวิลานนท์ (2541) กล่าวว่า เงินอุดหนุน คือ การอุดหนุนทางการเงินเพื่อจูงใจให้ผู้ก่อมลพิษเปลี่ยนพฤติกรรม หรือให้กับผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาในการควบคุมมลพิษให้ได้มาตรฐาน ซึ่งเงินอุดหนุนมีหลายประเภท ได้แก่ เงินให้เปล่า เงินกู้ สิทธิพิเศษทางภาษี ซึ่งเป็นแรงจูงใจมิใช่ด้วยการบังคับตามกฎหมาย ดังนั้นหากผู้ประกอบการต้องการได้รับเงินจำนวนนั้น จำเป็นต้องหันมาปรับปรุงหรือติดตั้งอุปกรณ์ที่ทำให้เกิดฝุ่นไม่ควัน สารเคมี ความร้อน ขยะ ฯลฯ ที่เกิดจากกระบวนการผลิตไม่เกาะสลักตกลงหรือหมดไป โดยผู้ที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.9 มีความเต็มใจที่จะจ่าย อาจเนื่องจากการมีความเห็นว่าการประกอบธุรกิจใดๆก็ตามย่อมต้องมีการหวังผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์ไม่มากก็น้อย และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลก็เช่นกัน อาจเป็นจำนวนเงินที่มากพอที่จะทำให้ผู้ประกอบการยอมจัดการกับมลสารที่เกิดขึ้นแม้ต้องเสียเงินบ้างก็ตาม ส่วนผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.7) คือผู้ที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง เนื่องจากการเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะเป็นพฤติกรรมที่

ทำมานานจากความถนัดและความเคยชิน และยิ่งหากการเปลี่ยนนั้นทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นยิ่งเป็นไป
ได้ยาก แม้จะได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลก็ตาม

ผลการศึกษาจากตารางที่ 20 พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.0) ของผู้ประกอบการที่เห็นด้วย
ต่อหลักการ “ผู้ก่อมลภาวะเป็นผู้จ่าย” ในการเป็นหลักการสำคัญที่สุดข้อหนึ่งในการวางนโยบาย
สิ่งแวดล้อม มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพื่อใช้ในการจัดการมลพิษ อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการ
เห็นถึงความสำคัญและชื่อเสียงของหมู่บ้านในการได้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตาม
โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแหล่งผลิตไม้แกะสลักแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็น
ที่รู้จักของนักท่องเที่ยวของชาวไทยและชาวต่างประเทศ หากการผลิตก่อให้เกิดมลพิษอาจทำให้
ผู้ประกอบการหรือนักท่องเที่ยวเกิดความไม่ประทับใจ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างมลพิษแม้จะมี
ความสวยงามหรือประณีตเพียงใดก็ตาม และรัฐบาลอาจจะไม่ให้การส่งเสริมสนับสนุนอีกต่อไป
ดังนั้นหากรัฐบาลมีมาตรการหรือนโยบายที่ผู้ประกอบการสามารถทำได้ย่อมเป็นสิ่งที่ควรให้ความ
ร่วมมือ เพราะทำให้ได้ประโยชน์ถึงสองทางคือ 1. การรักษาความมีชื่อเสียงของแหล่งผลิตซึ่งจะ
ส่งผลถึงรายได้ของหมู่บ้าน 2. เป็นการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของผู้ผลิตและผู้
อาศัยอยู่ในชุมชน ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผู้ที่ไม่เต็มใจจ่าย คือ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.9)
เป็นผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว เพราะเมื่อไม่เห็นถึงความจำเป็นของนโยบาย ซึ่งอาจเกิดจาก
การไม่เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมหรือคิดว่ามลสารเพียงเล็กน้อยที่ถูกปล่อยออกมาย่อมไม่ก่อ
มลพิษ ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้จึงไม่เต็มใจหากต้องจ่ายเงินเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 20 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อหลักการ PPP เป็นหลักการหนึ่ง
ที่สำคัญในการวางนโยบายสิ่งแวดล้อม จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตาม
หลักการ PPP

การรับรู้ : หลักการ PPP เป็นหลักการ หนึ่งที่สำคัญในการวางนโยบาย สิ่งแวดล้อม	ท่านเต็มใจเสียดำจ่ายตาม หลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	5.8
ไม่เห็นด้วย	1.0	44.9
เห็นด้วยปานกลาง	29.5	39.1
เห็นด้วย	59.0	10.1
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10.5	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ตารางที่ 21 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อหลักการ PPP ช่วยให้ผู้ก่อมลภาวะระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: หลักการ PPP ช่วยให้ผู้ก่อมลภาวะระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตามหลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	7.2
ไม่เห็นด้วย	-	42.0
เห็นด้วยปานกลาง	34.3	39.1
เห็นด้วย	57.1	11.6
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	8.6	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย (PPP) ช่วยกระตุ้นให้ผู้ก่อมลภาวะมีความระมัดระวังไม่ให้มีกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการที่จะทำให้ทราบว่าผู้สร้างมลภาวะเต็มใจที่จะจ่ายค่าปรับ ค่าธรรมเนียม ค่ามัดจำ ค่าภาษี ฯลฯ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด แต่ความเต็มใจที่จะจ่ายในส่วนนี้อาจจะขึ้นอยู่กับความรู้ในหลักการด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.1) คือผู้ที่เห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว ซึ่งหากเกิดการยอมรับหรือมีความเต็มใจจ่าย การลดและการบำบัดมลพิษย่อมเกิดขึ้น อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการมีความตระหนักถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพในระยะยาว หรืออาจเห็นถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น การต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากมีการจัดการที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นนั่นเอง ส่วนผู้ที่ไม่เต็มใจจ่ายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.0) คือผู้ที่ไม่เห็นด้วย สาเหตุของการไม่เห็นด้วยอาจเกิดจากความไม่เข้าใจในรายละเอียดของหลักการ PPP โดยอาจมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวเนื่องจากยังไม่มี การนำมาใช้อย่างเป็นทางการในชุมชน หรือความระมัดระวังในการผลิตไม่ได้เกิดจากการทำให้ความสำคัญต่อหลักการ PPP แต่อาจเกิดจากการที่มลสารได้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือต่อสุขภาพอย่างชัดเจนจึงทำให้ผู้ผลิตเริ่มตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นและเริ่มมีความรอบคอบในการผลิตมากขึ้น

ตารางที่ 22 ร้อยละของการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อการใช้หลักการ PPP สามารถใช้ได้ กับโรงงานอุตสาหกรรมทุกขนาด จำแนกตามความเต็มใจที่จะจ่ายตามหลักการ PPP

การรับรู้: การใช้หลักการ PPP สามารถใช้ได้ กับ โรงงาน อุตสาหกรรมทุกขนาด	ท่านเต็มใจเสียค่าใช้จ่ายตาม หลักการ PPP หรือไม่	
	เต็มใจจ่าย	ไม่เต็มใจจ่าย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	13.0
ไม่เห็นด้วย	-	40.6
เห็นด้วยปานกลาง	30.5	37.7
เห็นด้วย	61.0	8.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	8.6	-
รวม	100.0(105)	100.0(69)

ในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษ (Polluters) ควรเป็นผู้รับภาระโดยการออกค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและควบคุมมลพิษ แต่จุดด้อยของหลักการ ผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย(PPP)ในการบำบัดและกำจัดมลพิษคือ การขาดการยอมรับจากทั้ง ประชาชนและผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นในอุตสาหกรรมขนาดใดก็ตาม และยิ่งในภาวะเศรษฐกิจ ฝืดเคืองเช่นนี้คนทุกกลุ่มจะมีแนวความคิดในการเอาตัวรอดหรือหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึง สิ่งแวดล้อม ทุกกระบวนการผลิตได้อาศัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานหรือตั้งดวง ใจประโยชน์สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะการผลิตของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท เนื่องจากการผลิตและการบริโภคมีของเสียออกมาสู่สิ่งแวดล้อมตลอดเวลาหากมีการจัดการที่ไม่ได้ มาตรฐาน ไป ดังผลการศึกษาจากตารางที่ 22 พบว่า ผู้ที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.0) มีความเต็มใจที่จะจ่าย แม้ว่าหลักการ PPP เป็นหลักการที่ส่งเสริมให้กลุ่มโรงงาน อุตสาหกรรมทุกขนาดเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม แต่ผู้ผลิตบางรายที่มีความรู้เรื่องมลพิษ และ มีความตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมยังมีความคิดเกี่ยวกับ “ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ” เข้า มาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ จนทำให้ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมถูกมองข้ามไป อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.6) ที่ไม่เห็นด้วยกับหลักการ PPP ตอบไม่เต็มใจจ่าย

ตารางที่ 23 ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ระหว่างการรับรู้หลักการ
ผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายและความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการ

		ความเต็มใจที่จ่าย
การรับรู้หลักการ PPP ของผู้ประกอบการ		
1. ผู้ผลิตมีส่วนในการก่อให้เกิดมลพิษต่อ สิ่งแวดล้อม	Pearson Correlation	-.664(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
2. ผู้สร้างมลพิษต้องมีการใช้จ่ายเงินเพื่อควบคุม/ป้องกันการเกิดมลพิษ	Pearson Correlation	-.670(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
3. การใช้ทรัพยากรแบบได้เปล่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	Pearson Correlation	-.646(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
4. ราคาของสินค้าและบริการควรสะท้อนต้นทุนการผลิตและทรัพยากรที่ ใช้บริโภคอย่างเต็มที่	Pearson Correlation	-.673(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
5. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยการผลิตจึงต้องปรากฏอยู่ในบัญชีของสถานประกอบการ	Pearson Correlation	-.700(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
6. ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายจากผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย	Pearson Correlation	-.687(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
7. ผู้ก่อมลภาวะอาจต้องจ่ายค่าปล่อย มลพิษ ค่าใช้บริการในการบำบัด ค่าผลิตภัณฑ์ ค่าบริหารจัดการ ภาษี ฯลฯ	Pearson Correlation	-.673(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
8. ถ้าสถานประกอบการสามารถบำบัดของเสีย ให้ได้มาตรฐาน ก็ไม่ ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษอีกต่อไป	Pearson Correlation	-.647(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174

ตารางที่ 23 ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ระหว่างการรับรู้หลักการ
ผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่ายและความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการ (ต่อ)

		ความเต็มใจที่จ่าย
การรับรู้หลักการ PPP ของผู้ประกอบการ		
9. ในการเก็บภาษีมลพิษ ถ้าประชากรมีจิตสำนึกและให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมมาก ประโยชน์จากการลดมลพิษที่คำนวณได้จะมีมูลค่าสูง	Pearson Correlation	-.642(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
10. การเก็บภาษีมลพิษช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมกรบรโภคให้หันไปใช้สินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	Pearson Correlation	-.691(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
11. เงินจากภาษีมลพิษรัฐจะนำมาจัดตั้งโรงงานบำบัดมลพิษรวม ซึ่งช่วยให้ต้นทุนการกำจัดมลพิษต่อหน่วยลดลง	Pearson Correlation	-.615(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
12. การให้เงินอุดหนุนเป็นการจูงใจให้ผู้สร้างมลภาวะเปลี่ยนพฤติกรรมกรผลิต เพื่อควบคุมมลภาวะให้ได้มาตรฐาน	Pearson Correlation	-.656(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
13. หลักการ PPP เป็นหลักการสำคัญในการวางนโยบายสิ่งแวดล้อม	Pearson Correlation	-.670(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
14. หลักการ PPP ช่วยกระตุ้นให้ผู้ก่อมลภาวะระมัดระวังไม่ให้ปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม	Pearson Correlation	-.649(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
15. การใช้หลักการ PPP สามารถใช้ได้กับโรงงานอุตสาหกรรมทุกขนาด	Pearson Correlation	-.694(**)
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	174
** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).		

จากผลการศึกษาในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย และความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ประกอบการ โดยวิธีการ Crosstabulation ในตารางที่ 8- 22 ที่กล่าวมาในข้างต้น พบว่า ผู้ประกอบการที่ตอบเต็มใจจ่ายมีการรับรู้ถึงหลักการ PPP ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เต็มใจจ่าย และเมื่อนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความสัมพันธ์ดังตารางที่ 23 พบว่าค่า Pearson Correlation ของความเต็มใจจ่าย และการรับรู้หลักการ PPP ในแต่ละประเด็นทั้ง 15 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัวแปร เพราะค่า Sig < 0.01 และค่า Pearson Correlation ที่มีค่าเป็นลบ แสดงว่าข้อมูลของความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการนั้นมีลักษณะแปรผกผันหรือมีลักษณะตรงข้ามกัน คือ ความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการจะมากขึ้นเมื่อมีระดับการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย(PPP)สูงขึ้น ส่วนความไม่เต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการจะมากขึ้นเมื่อมีระดับการรับรู้หลักการผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย(PPP) ต่ำลง ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ในลักษณะ Crosstabulation ดังที่ได้กล่าวสรุปไว้แล้วในข้างต้น